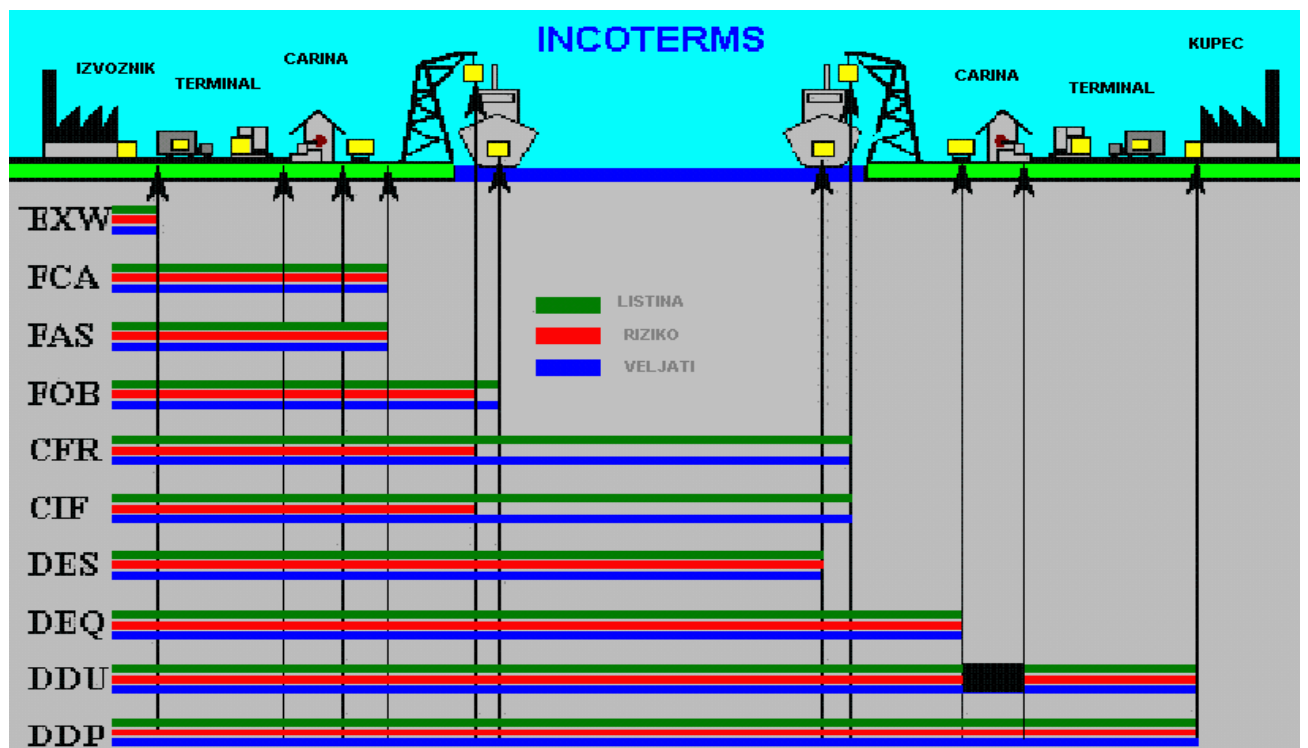

INCOTERMS V TRANSPORTU

Avtorici:
Sabina Grobin, 4.P₃
in Suzana Marš, 4.P₃

Mentor:
Jože Gajšek

KAZALO

1. POVZETEK	- 4 -
2. UVOD	- 5 -
2.2. HIPOTEZA	- 6 -
2.3. CILJI.....	- 6 -
2.4. METODE DE LA	- 6 -
3. ZGODOVINA IN RAZVOJ	- 7 -
4. PREDSTAVITEV VSEBINE KLAVZUL	- 9 -
4.2. EXW (EX Works)	- 11 -
4.2.1. Prodajalčeve obveznosti pri klavzuli EXW	- 11 -
4.2.2. Kupčeve obveznosti pri klavzuli EXW	- 12 -
4.2.3. Primer naloge	- 13 -
4.3. FCA (Free CArrier).....	- 14 -
4.3.1. Prodajalčeve obveznosti pri klavzuli FCA.....	- 15 -
4.3.2. Kupčeve obveznosti pri klavzuli FCA	- 16 -
4.3.3. Primer naloge	- 16 -
4.4. FAS (Free Alongside Ship)	- 18 -
4.4.1. Prodajalčeve obveznosti pri klavzuli FAS	- 18 -
4.4.2. Kupčeve obveznosti so pri klavzuli FAS	- 19 -
4.4.3. Primer naloge	- 20 -
4.5. FOB (Free On Board).....	- 21 -
4.5.1. Prodajalčeve obveznosti pri klavzuli FOB.....	- 21 -
4.5.2. Kupčeve obveznosti pri klavzuli FOB	- 22 -
4.5.3. Primer naloge	- 23 -
4.6. CFR (Cost and FReight).....	- 24 -
4.6.1. Prodajalčeve obveznosti pri klavzuli CFR	- 24 -
4.6.2. Kupčeve obveznosti pri klavzuli CFR	- 25 -
4.6.3. Primer naloge	- 26 -
4.7. CIF (Cost, Insurance and Freight).....	- 28 -
4.7.1. Prodajalčeve obveznosti so pri klavzuli CIF	- 28 -
4.7.2. Kupčeve obveznosti so pri klavzuli CIF	- 30 -
4.7.3. Primer naloge	- 30 -
4.8. CPT (Carriage Paid To).....	- 32 -
4.8.1. Prodajalčeve obveznosti pri klavzuli CPT	- 32 -
4.8.2. Kupčeve obveznosti pri klavzuli CPT.....	- 33 -
4.8.3. Primer naloge	- 34 -
4.9. CIP (Cost and Insurance Paid to).....	- 36 -
4.9.1. Prodajalčeve obveznosti pri klavzuli CIP	- 36 -
4.9.2. Kupčeve obveznosti pri klavzuli CIP	- 37 -
4.9.3. Primer naloge	- 38 -
4.10. DAF (Delivered At Frontier).....	- 40 -
4.10.1. Prodajalčeve obveznosti so pri klavzuli DAF	- 40 -
4.10.2. Kupčeve obveznosti pri klavzuli DAF	- 41 -
4.10.3. Primer naloge	- 42 -
4.11. DES (Delivered Ex Ship)	- 44 -
4.11.1. Prodajalčeve obveznosti pri klavzuli DES	- 44 -
4.11.2. Kupčeve obveznosti pri klavzuli DES	- 45 -
4.11.3. Primer naloge	- 46 -
4.12. DEQ (Delivered Ex Qual)	- 47 -
4.12.1. Prodajalčeve obveznosti pri klavzuli DEQ	- 47 -

4.12.2.	Kupčeve obveznosti pri klavzuli DEQ.....	- 48 -
4.12.3.	Primer naloge	- 49 -
4.13.	DDU (Delivered Duty Unpaid)	- 51 -
4.13.1.	Prodajalčeve obveznosti pri klavzuli DDU	- 51 -
4.13.2.	Kupčeve obveznosti pri klavzuli DDU	- 52 -
4.13.3.	Primer naloge	- 53 -
4.14.	DDP (Delivered Duty Paid)	- 55 -
4.14.1.	Prodajalčeve obveznosti pri klavzuli DDP.....	- 55 -
4.14.2.	Kupčeve obveznosti pri klavzuli DDP	- 56 -
4.14.3.	Primer naloge	- 57 -
5.	DOPOLNILA K KLAUZULAM IN POSEBNOSTI	- 59 -
5.2.	Dopolnila.....	- 59 -
5.3.	Posebnosti.....	- 61 -
6.	GRAFI ANKETE	Napaka! Zaznamek ni definiran.
7.	ZAKLJUČEK.....	- 66 -
8.	LITERATURA.....	- 67 -

KAZALO DIAGRAMOV:

Diagram 1:	delitev stroškov pri klavzuli EXW	- 13 -
Diagram 2:	delitev stroškov pri klavzuli FCA	- 17 -
Diagram 3:	delitev stroškov pri klavzule FAS	- 20 -
Diagram 4:	delitev stroškov pri klavzuli FOB	21
Diagram 5:	delitev stroškov pri klavzuli CFR	- 27 -
Diagram 6:	delitev stroškov pri klavzuli CIF	- 31 -
Diagram 7:	delitev stroškov pri klavzuli CPT	- 35 -
Diagram 8:	delitev stroškov pri klavzuli CIP	- 39 -
Diagram 9:	delitev stroškov pri klavzuli DAF	- 43 -
Diagram 10:	delitev stroškov pri klavzuli DES	- 46 -
Diagram 11:	delitev stroškov pri klavzuli DEQ	- 50 -
Diagram 12:	delitev stroškov pri klavzuli DDU	- 54 -
Diagram 13:	delitev stroškov pri klavzuli DDP	- 58 -

KAZALO TABEL:

Tabela 1:	razdelitev glede na vejo prometa.....	- 8 -
Tabela 2:	skupine in podskupine klavzul	- 9 -
Tabela 3:	razdelitev in pomen klavzul	- 10 -

KAZALO SLIK:

Slika 1:	klavzula EXW	- 11 -
Slika 2:	klavzula FCA	- 14 -
Slika 3:	klavzula FAS.....	- 18 -
Slika 4:	klavzula FOB	- 21 -
Slika 6:	klavzula CIF.....	- 28 -
Slika 7:	klavzula CPT.....	- 32 -
Slika 8:	klavzula CIP.....	- 36 -
Slika 9:	klavzula DAF	- 40 -
Slika 10:	klavzula DES	- 44 -
Slika 11:	klavzula DEQ.....	- 47 -
Slika 12:	klavzula DDU	- 51 -
Slika 13:	klavzula DDP	- 55 -

1. POVZETEK

Beseda INCOTERMS je sestavljena iz krajšav angleških besed Internacional (IN), Commercial (CO), terms (TERMS), oz popoln naziv je International rules for the interpretation of trade terms, (kar pomeni Mednarodna pravila za tolmačenje trgovinskih terminov). Incoterms klavzule so torej trgovinske klavzule in predstavljajo skupek pravil, ki se nanašajo na delitev opravil, prevoza, stroškov in rizikov pri prodaji blaga v mednarodni trgovini. Za opredelitev katerekoli klavzule uporabljamo krajšavo, ki pa mora biti obvezno napisana z velikimi tiskanimi črkami. Klavzule so razdeljene v štiri osnovne in različne skupine in so navedene v slovenskem in angleškem jeziku.

Naloga je razdeljena v sedem poglavij, ki so smiselno tematsko razdeljena in predstavljajo vsebino in uporabo INCOTERMS – a v mednarodnem transportu in kupoprodaji blaga.

V poglavju tri je kratek zgodovinski razvoj, ki je povezan z razvojem generičnih tehnologij v tehnologiji prometa. Z razvojem prometnih tehnologij se je spreminjala tudi osnova za uporabo incoterms – a.

V poglavju štiri so klavzule incoterms vsebinsko predstavljene z najpogostejšimi oblikami uporabe v razmerju med kupcem in prodajalcem in seveda tudi prevoznikom.

V petem poglavju so dopolnila klavzulam, ki so nastala zaradi nekaterih sprememb in posodobitev v mednarodnem poslovanju.

V šestem poglavju so grafično predstavljeni rezultati ankete, ki sva jo opravili pri nekaterih vzorčnih podjetjih.

V zadnjem vsebinskem poglavju je zaključno razmišljanje s katerem sva želeli opozoriti na rezultate raziskave in na možne spremembe v prihodnosti.

2. UVOD

V tej raziskovalni nalogi bova opisali klavzule Incoterms. Nastale so pred več kot 80 leti v Parizu. Incoterms klavzule so zbirka pravil, po katerih se morata ravnati kupec in prodajalec, da ne bo prišlo do napake, škode ali kakšne druge nezgode na samem blagu.

To so zbirka pravil po katerih naj se ravnata kupec in prodajalec, kakšne odgovornosti ima kdo izmed njiju in kaj mora kdo plačati plačati. Pri Incoterms klavzulah zvemo, kaj moramo plačati, kje moramo material oz. blago sprejeti in kakšna transportna sredstva moramo uporabljati za sam prevoz.

Smisel teh klavzul je določitev kritične točke – to je točka prehoda bremena (nevarnost, stroški) iz ene stranke na drugo. Te klavzule urejajo izključno razmerje med strankama, ki sta prodajalec in kupec v prodajni pogodbi, ki nima nobene veze s prevozno pogodbo!

Obstaja neizčrpna paleta možnosti določitve kritične točke. Praksa največ uporablja klavzule, kjer je določitev točke nekje vmes.

Pozabiti pa ne smemo, da se poleg blaga v mednarodni pogodbi sopogodbenika dogovorita predvsem o svojih vzajemnih pravicah in obveznostih med katere sodijo:

- kraj in čas izročitve blaga
- kraj in čas prehoda nevarnosti uničenja, izgube ali poškodovanja blaga na kupca
- kraj in čas prehoda blagovnih stroškov na kupca (predvsem zavarovalnine in prevoznine)
- o drugih pravicah in obveznostih v zvezi z odpravo blaga (kdo poskrbi za embalažo, kdo poskrbi za ocarinjenje, kdo plača carino in podobno).

Incotermsi so v svoji zgodovini doživljali številne spremembe, dodatke, dopolnitve in ukinitve. Približno na vsakih 10 let se izdajo novi Incoterms.

Zdaj so v uporabi Incoterms 2000, a če se bo sledilo trendu bomo leta 2010 dočakali nove Incoterms.

2.1. POSTAVITEV PROBLEMA

Uporaba INCOTERMS – a ni samo domena prodajalca in kupca ampak je zelo pomemben člen mednarodnih transportov, ki so pomemben element mednarodnih kupoprodajnih poslov. Kakšna je vsebina in uporaba klavzul INCOTERMS v transportu in kako se uporabljajo v različnih vejah prometa je osnovno vprašanje (problem), ki si ga zastavljava na začetku raziskovalne naloge.

2.2. HIPOTEZA

Na samem začetku sva mnenja, da je velika prisotnost klavzul v različnih transportnih podjetjih in da so same stranke premalo obveščene o sami vsebini posameznih klavzul. Te klavzule se nama zdijo zelo uporabne, saj je z njimi lažji transport različnega blaga predvsem na tuji trg.

2.3. CILJI

Cilji najine raziskovalne naloge so bili:

- ❖ ugotoviti kakšna je prisotnost klavzul v transportu;
- ❖ katera klavzula se najpogosteje pojavlja;
- ❖ kakšne težave se pojavljajo pri transportu;
- ❖ v katere države transportirajo s temi klavzulami.

2.4. METODE DELA

- ❖ pogovor z mentorjem in seznanitev z raziskavo,
- ❖ analiza dosedanjih raziskav,
- ❖ kompilacija,
- ❖ anketiranje,
- ❖ sinteza,
- ❖ metoda grafičnega prikazovanja,
- ❖ obisk podjetja, ki uporablja klavzule Incoterms

3. ZGODOVINA IN RAZVOJ

S hitrim razvojem gospodarstva v 19. in v začetku 20. stoletja se je tudi povečala želja po vedno večjih količinah različnega blaga na tržišču, kar je močno vplivalo na povečanje mednarodne blagovne menjave. Pri prevozu blaga iz ene države v drugo, pri katerem največkrat uporabljamo več vrst transporta, je le ta izpostavljen raznim manipulacijam in rizikom (npr: izgubi blaga, poškodovanju dela blaga, zamudi pri odpremi ...).

Zaradi teh nevšečnosti je prihajalo predvsem do nesporazumov in sporov med pogodbenima strankama, ker prodajna pogodba ni bila pravilno zastavljena in v njej ni bil določen prehod odgovornosti s prodajalca na kupca.

Da bi se tem težavam izognili je Mednarodna gospodarska zbornica v Parizu leta 1936 prvič izdala Mednarodna pravila za tolmačenje trgovinskih terminov ali INCOTERMS klavzule, ki so bila za vse države enaka.

Leta 1953 je prišlo do prve spremembe z dopolnitvijo pravil, ki so se imenovala Incoterms 1953, vsebovala pa so devet osnovnih klavzul. Zaradi hitrega razvoja mednarodne trgovine in transportne tehnologije je bilo potrebno obstoječe trgovinske klavzule prilagoditi takratnim razmeram. Tako so leta 1967 Incoterms klavzule dopolnili še z dvema čisto novima. Zaradi večjega porasta zračnega prometa je leta 1976 Mednarodna gospodarska zbornica ponovno prenovila klavzule in dodala še eno novo. Potreba po prilagajanju sodobni poslovni sodobni praksi in nadaljnjem razvoju transportnih tehnologij, predvsem kontejnerizacije in mednarodnega multimodalnega transporta, je zahtevala zamenjavo predvsem pa dopolnitev že obstoječih klavzul. Tako je bil izdan Incoterms 1980, ki je vseboval štirinajst klavzul. Te so bile v uporabi vse do leta 1990, ko jih je Mednarodna gospodarska zbornica zopet prenovila. Zadnja različica Incotermsov 2000 je torej že sedma različica mednarodnih trgovinskih klavzul, ki je začela veljati 1. januarja 2000 in s tem so se mednarodna pravila za tolmačenje trgovinskih terminov ponovno uskladila s sodobno mednarodno trgovsko prakso. Vse spremembe (vsebinske in oblikovne) pri Incoterms 2000 so nastale na podlagi temeljne raziskave med uporabniki trgovinskih klavzul, saj so hoteli da bi jih predvsem lažje uporabljali v sami praksi. Tudi ta različica, kot že vse prejšnje od njenih uporabnikov zahteva preučitev, katero izmed trinajstih mednarodnih trgovinskih klavzul je potrebno uporabiti v zahtevani pogodbi.

Beseda INCOTERMS je sestavljena iz krajšav angleških besed Internacional (IN), Commercial (CO), terms (TERMS), oz popoln naziv je International rules for the interpretation of trade terms, (kar pomeni Mednarodna pravila za tolmačenje trgovinskih terminov). Incoterms klavzule so torej trgovinske klavzule in predstavljajo skupek pravil, ki se nanašajo na delitev opravil, prevoza, stroškov in rizikov pri prodaji blaga v mednarodni trgovini. Za opredelitev katerekoli klavzule uporabljamo krajšavo, ki pa mora biti obvezno napisana z velikimi tiskanimi črkami.

Tabela 1: razdelitev glede na vejo prometa

INCOTERMS	VRSTA TRANSPORTA
EXW	se vrste transporta
FCA	Vse vrste transporta
CPT	Vse vrste transporta
CIP	Vse vrste transporta
DDU	Vse vrste transporta
DDP	Vse vrste transporta
FAS	Vodni transport
FOB	Vodni transport
CFR	Vodni transport
CIP	Vodni transport
DES	Vodni transport
DEQ	Vodni transport
DAF	Kopenski transport

Vir: Mednarodna špedicija, učbenik, Ljubljana 2006

4. PREDSTAVITEV VSEBINE KLAUZUL

Incotermsi so razdeljeni v več skupin in klavzul. Incotermsi obstajajo za vsako vejo transporta: cestni, železniški, pomorski, zračni, intermodalni.

Razdeljene so v štiri skupine, glede na to, katera od strank prodajne pogodbe nosi stroške oziroma nevarnost v zvezi z izpolnitvijo pogodbe ločimo skupine E, F, C in D.

Tabela 2: skupine in podskupine klavzul

SKUPINA E	EXW - FRANKO TOVARNA (...naveden kraj)
SKUPINA F	FCA – FRANKO PREVOZNIK (...naveden kraj) FAS – FRANKO OB LADJI (...navedeno izbrano pristanišče) FOB – FRANKO NA LADIJSKI KROV (...navedeno izbrano pristanišče)
SKUPINA C	CFR – STROŠKI IN PREVOZNINA CIP – STROŠKI ZAVAROVANJE IN PREVOZNINA (...naveden izbrani kraj) CPT – PREVOZ PLAČAN DO CIP - PREVOZ IN ZAVAROVANJE PLAČANO DO (...naveden izbrani kraj)
SKUPINA D	DAF – DOBAVLJENO NA MEJI (...naveden kraj) DES – DOBAVLJENO NA LADJI (...navedeno izbrano pristanišče) DEQ – DOBAVLJENO NA OBALI (...navedeno izbrano pristanišče) DDU - DOBAVLJENO NEOCARINJENO (...naveden izbrani kraj) DDP – DOBAVLJENO OCARINJENO (...naveden izbrani kraj)

Vir: Mednarodna špedicija, učbenik, Ljubljana 2006

Klavzule skupine E so klavzule, pri katerih so dolžnosti prodajalca minimalne, saj prodajalec ni dolžan storiti nič drugega kot, dati blago na razpolago na dogovorjen kraj (v delavnici, tovarni, skladišču,...), ki so običajno tudi prodajalčevi prostori.

Klavzule skupine F zahtevajo, da prodajalec dostavi blago za prevoz po kupčevih navodilih.

Klavzule skupine C zahtevajo od prodajalca, da sklene prevozno pogodbo pod običajnimi pogoji in sicer na svoje stroške. Zato mora biti za ustrezno klavzulo skupine C tudi nujno navedena točka, do katere mora prodajalec plačati prevozne stroške.

Klavzule skupine D se razlikujejo od klavzul skupine C, saj je prodajalec v skladu s klavzulami skupine D odgovoren za prihod blaga na dogovorjen namembni kraj ali točko na meji ali znotraj uvozne države.

Tabela 3: razdelitev in pomen klavzul

SKUPINA	OPIS SKUPINE	KLAVZULE V SKUPINI	POMEN SKUPINE
E	odhod	-EXW	Prodajalec da blago na razpolago kupcu v svojih prostorih.
F	glavni prevoz ni plačan	-FCA -FAS -FOB	Prodajalec mora dostaviti blago prevozniku, ki ga določi kupec.
C	glavni prevoz je plačan	-CFR -CIF -CPT -CIP	Prodajalec mora dostaviti blago prevozniku, skleniti mora prevozno pogodbo pod običajnimi pogoji na svoje stroške, vendar ne prevzema rizika izgube, dodatnih stroškov, ki nastanejo zaradi dogodkov, potem ko je bilo blago naloženo in opravljeno.
D	prihod	-DAF -DES -DEQ -DDU -DDP	Prodajalec nosi vse stroške in rizike, ki so potrebni, da blago dostavi v naprej določen kraj.

Vir: Mednarodna špedicija, učbenik, Ljubljana 2006

4.2. EXW (EX Works)

EXW = Franko tovarna (...naveden kraj)

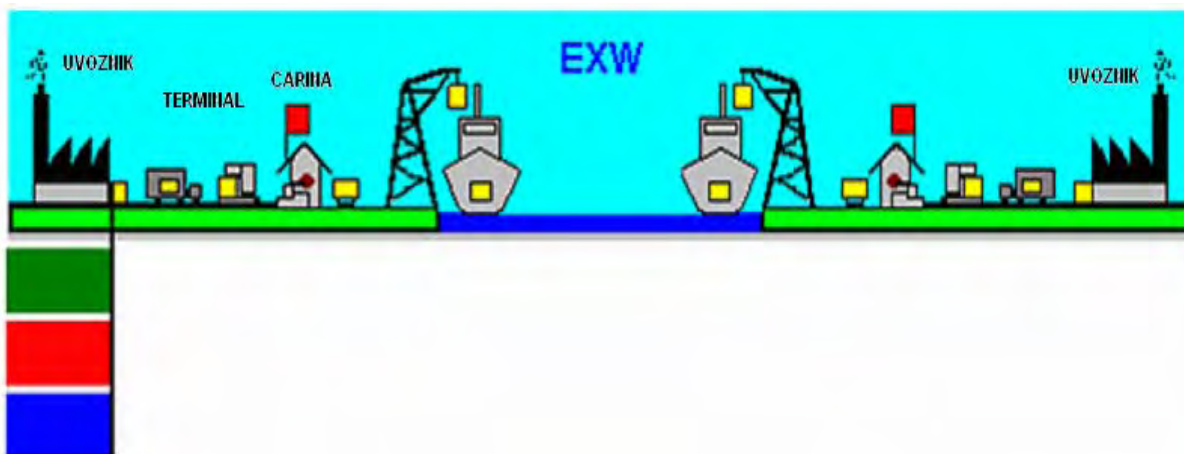
To klavzulo je mogoče uporabljati ne glede na način prevoza, tudi za multimodalni prevoz.

Pri klavzuli EXW, da prodajalec dobavi, ko da blago na razpolago kupcu v prostorih prodajalca ali na drugem navedenem kraju (npr; delavnici, tovarni), izvozno neocarinjeno in ne naloženo na kakršnokoli vozilo, na katerem bo odpeljeno.

Klavzula EXW predstavlja minimalno obveznost za prodajalca. Kupec pa mora nositi vse stroške in nevarnost v zvezi s prevzemom blaga v prodajalčevih prostorih.

Če pogodbeni stranki želita, da je prodajalec odgovoren za nakladanje blaga ob odhodu, da nosi nevarnost in vse stroške takšnega nakladanja, mora biti to jasno opredeljeno tako, da se v prodajno pogodbo dodajo ustrezno nedvoumni izrazi. Kadar kupec ne more neposredno ali posredno opraviti izvoznih formalnosti, se te klavzule nebi smele uporabiti. V takih okoliščinah je treba uporabiti klavzulo FCA. Prodajalec se mora strinjati s pogojem, da bo blago naložil na svoje stroške in sam odgovarjal za varnost.

Slika 1: klavzula EXW

Vir: prirejeno

4.2.1. Prodajalčeve obveznosti pri klavzuli EXW

- zagotoviti mora blago in račun ali enakovredno elektronsko sporočilo v skladu s

prodajno pogodbo in vsemi drugimi dokazi o skladnosti, ki jih je mogoče zahtevati po pogodbi,

- prodajalec mora dati kupcu, na kupčevo zahtevo, nevarnost in stroške vso pomoč pri pridobitvi izvoznih dovoljenj ali drugih uradnih potrdil,
- blago mora dati kupcu na razpolago v navedenem kraju dobave, ne naloženo na vozilo, s katerim bo odpeljano, na dan ali v okviru dogovorjenega roka, če čas ni dogovorjen, pa v običajnem času za dobavo takega blaga,
- prodajalec nosi vso nevarnost izgube ali poškodovanja blaga do trenutka, ko je dobavljeno v skladu z dobavo,
- plačati mora vse stroške v zvezi z blagom do trenutka, ko je bilo dobavljeno v skladu s prodajalčevo obveznostjo o dobavi,
- prodajalec more kupca primerno obvestiti, kdaj in kje mu bo blago dano na razpolago,
- plačati mora stroške tistih kontrolnih postopkov (npr. kontrolne kakovosti, merjenje, tehtanja, štetja), ki so potrebni, da se blago da na razpolago kupcu,
- prodajalec mora na svoje stroške zagotoviti embalažo, ki je potrebna za prevoz blaga (razen če je za določeno trgovino običajno, da se blago, na katerega se pogodba nanaša, zagotovi brez embalaže) glede na okoliščine v zvezi s prevozom (npr. vrsta prevoza, namembni kraj), ki so mu znane pred sklenitvijo prodajne pogodbe,
- dati mora kupcu na njegovo zahtevo, nevarnost in stroške vso pomoč pri pridobitvi kakršnih koli listin ali enakovrednih elektronskih sporočil, izdanih ali posredovanih v državi dobave in/ali izvora, ki jih kupec potrebuje za izvoz in/ali uvoz blaga in, kjer je potrebno, za tranzit blaga čez katerokoli državo,
- na zahtevo kupca mora priskrbeti podatke, potrebne za pridobitev zavarovanja.

4.2.2. Kupčeve obveznosti pri klavzuli EXW

- kupec mora plačati ceno, kot je določeno v prodajni pogodbi,
- kupec mora na svojo nevarnost in stroške pridobiti vsa izvozna in uvozna dovoljenja ali druga uradna potrdila, to mora opraviti kjer je potrebno,
- ko je blago dobavljeno mora kupec prevzeti dobavo,
- nositi mora vso nevarnost izgube ali poškodovanja blaga,
- kupec mora povrniti vse stroške in dajatve, ki jih je imel prodajalec, ko je dajal pomoč v skladu z dovoljenjem, potrdilom in formalnostjo,
- kadar ima kupec pravico določiti čas v okviru dogovorjenega roka ali kraj prevzema dobave, mora prodajalca o tem primerno obvestiti,

- kupec mora prodajalcu priskrbeti ustrezen dokaz o tem, da je prevzel dobavo,
- plačati mora stroške kakršnegakoli pregleda blaga pred odpravo, tudi pregled, ki ga zahtevajo oblasti izvozne države,
- kupec mora plačati vse stroške in dajatve, ki so nastali pri pridobitvi listin ali enakovrednih elektronskih sporočil, omejenih v drugih obveznostih in povrniti tiste stroške in dajatve, ki jih je imel prodajalec pri dejanju v pomoči.

4.2.3. Primer naloge

Prodajalec in kupec se dogovorita za dobavo šestnajstih palet kristalnih izdelkov po pariteti EXW Steklarna Rogaška Slatina. Ko prispe vozilo, ki ga je kupec poslal, prodajalec blago naloži, saj kupec ni pripeljal viličarja in poškoduje pri tem 10% blaga.

Kdo nosi stroške in tveganje za poškodbo blaga? Ali mora prodajalec ponovno dobaviti poškodovani del pošiljke?

Naloga proizvajalca je, da blago kupcu na razpolago na označenem mestu in v dogovorjenem roku. V trenutku, ko je to izpolnil ne nosi nobenih stroškov in nobene obveznosti več. Stroške tveganja in poškodovanja blaga nosi kupec. Ne prodajalcu ni potrebno ponovno dobaviti poškodovani del pošiljke.

Diagram 1: delitev stroškov pri klavzuli EXW

4.3. FCA (Free Carrier)

FCA = Franko prevoznik (...naveden kraj)

To klavzulo je mogoče uporabljati ne glede na način prevoza, tudi za multimodalni prevoz.

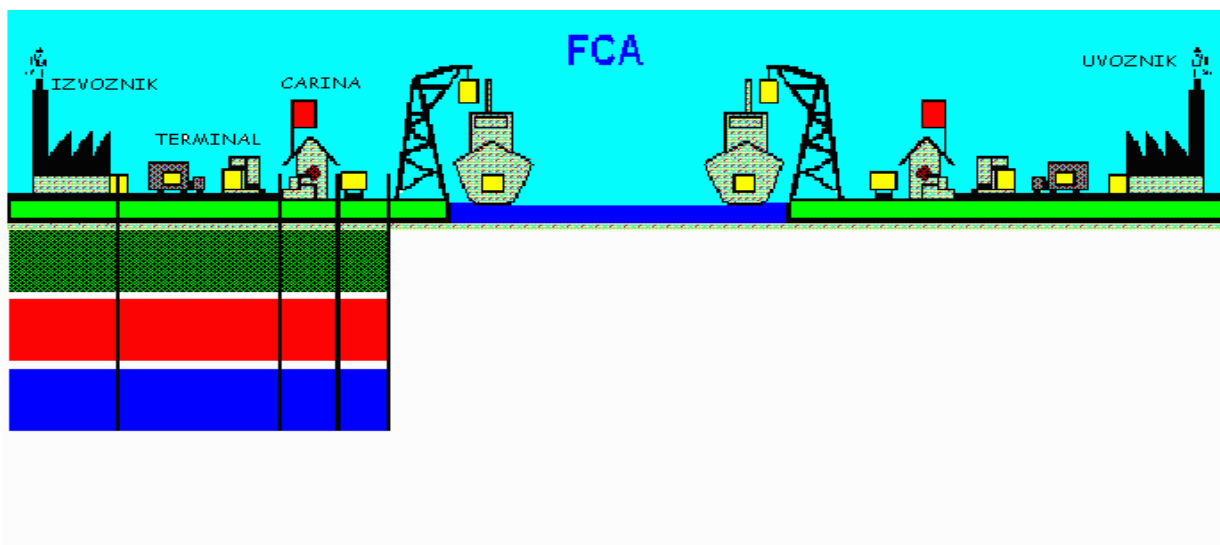
»Franko prevoznik« pomeni, da prodajalec dobavi blago izvozno ocarinjeno prevozniku, ki ga je določil kupec, v navedenem kraju. Izbrani kraj dobave ima vpliv na obveznosti nakladanja in razkladanja blaga na tem kraju. Če se dobava opravi v prodajalčevih prostorih, je prodajalec odgovoren za nakladanje. Če dobava poteka v kateremkoli drugem kraju, pa prodajalec ni odgovoren za razkladanje.

To klavzulo se lahko uporablja ne glede na način prevoza, tudi za multimodalni prevoz.

»Prevoznik« pomeni katerokoli oseba, ki se s prevozno pogodbo obveže, da bo opravila ali poskrbela za prevoz po železnici, cesti, zraku, morju, notranjih plovnih poteh ali s kombinacijo teh načinov.

Če kupec za sprejem blaga določi osebo, ki ni prevoznik, šteje, da je prodajalec izpolnil svojo obveznost glede dobave, ko je blago dovoljeno tej osebi.

Slika 2: klavzula FCA

Vir: prirejeno

4.3.1. Prodajalčeve obveznosti pri klavzuli FCA

- zagotoviti mora blago in račun ali enakovredno elektronsko sporočilo v skladu s prodajno pogodbo in vse druge dokaze o skladnosti, ki jih je mogoče zahtevati po pogodbi,
- prodajalec mora na svojo nevarnost in stroške pridobiti vsa izvozna dovoljenja ali druga uradna potrdila in to opraviti kjer je potrebno,
- če kupec zahteva ali če je takšen poslovni običaj in kupec ne da pravočasno drugačnega navodila, lahko prodajalec sklene pogodbo za prevoz pod običajnimi pogoji, na nevarnost in stroške kupca,
- prodajalec mora dobaviti blago prevozniku ali drugi osebi, ki jo določi kupec, ali jo izbere prodajalec v skladu s pogodbo o prevozu in zavarovanju v navedenem kraju na dan ali v okviru dogovorjenega dobavnega roka,
- če v navedenem ni dogovorjena posebna točka in če je možnih več točk, lahko prodajalec izbere točko v kraju dobave, ki mu najbolj ustreza,
- prehodu nevarnosti mora prodajalec nositi vso nevarnost izgube ali poškodovanja blaga do trenutka, ko je to dobavljeno v skladu z dobavo,
- prodajalec mora kupca primerno obvestiti, da je bilo dobavljeno v skladu z dobavo,
- če prevoznik ne prevzame dobave ob dogovorjenem času v skladu z dobavo, pa mora prodajalec o tem ustrezno obvestiti kupca,
- prodajalec mora kupcu na svoje stroške priskrbeti običajen dokaz o dobavi v skladu z dobavo,
- če listina ni prevozna listina, mora prodajalec na kupčevo zahtevo, nevarnost in stroške dati kupcu vso pomoč pri pridobitvi prevozne listine za prevozno pogodbo (na primer prenosno nakladnico, neprenosni pomorski vozni list, listino notranje plovbe, letalski vozni list, železniški vozni list, cestni vozni list ali multimodalno vozno listino),
- mora plačati stroške tistih kontrolnih postopkov (na primer kontrole kakovosti, merjenja, tehtanja, štetja), ki so potrebni za dobavo blaga v skladu z dobavo,
- prodajalec mora na svoje stroške zagotoviti embalažo, ki je potrebna za prevoz blaga (razen če je za določeno trgovino običajno, da se blago, na katerega se pogodba nanaša, pošilja brez embalaže) glede na okoliščine v zvezi s prevozom (na primer vrsta prevoza, namembni kraj), ki so mu znane pred sklenitvijo prodajne pogodbe,
- dati mora kupcu na njegovo zahtevo, nevarnost in stroške vso pomoč pridobitvi kakršnihkoli listin ali elektronskih sporočil (razen tistih, omejenih v dokazu o dobavi,

prevoznih listin ali enakovrednih elektronskih sporočil), izdanih v državi dobave ali izvora, ki jih kupec potrebuje za uvoz blaga in, kjer je potrebno, za tranzit blaga čez katerokoli državo,

- prodajalec mora kupcu na njegovo zahtevo priskrbeti podatke, potrebne za pridobitev zavarovanja.

4.3.2. Kupčeve obveznosti pri klavzuli FCA

- kupec mora plačati ceno, kot je določeno v prodajni pogodbi,
- kupec mora na svojo nevarnost in stroške pridobiti vsa uvozna dovoljenja ali druga uradna potrdila ter opraviti, kjer je to potrebno, vse carinske formalnosti za uvoz blaga in za tranzit blaga čez katerokoli državo,
- kupec mora na svoje stroške skleniti pogodbo za prevoz blaga od navedenega kraja, razen če prevozno pogodbo sklene prodajalec, kot je določeno v pogodbi o prevozu in zavarovanju,
- kupec mora prevzeti dobavo, ko je blago dobavljeno v skladu z dobavo,
- kupec mora prodajalca primerno obvestiti o nazivu stranke, določene v dobavi, in kjer je potrebno, določiti način prevoza pa tudi dan ali rok za dobavo blaga tej stranki in, odvisno od primera, točko v kraju, kjer naj bi bili blago izročeno tej osebi,
- kupec mora sprejeti dokaz o dobavi v skladu s prodajalčevo obveznostjo o dobavi, prevoznih listin ali enakovrednih elektronskih pošti,
- kupec mora plačati stroške kakršnegakoli pregleda blaga pred odpravo, razen če tak pregled zahtevajo oblasti izvozne države,
- kupec mora plačati vse stroške, ki so nastali pridobitvi listin ali enakovrednih elektronskih sporočil, omenjenih v drugih obveznostih, in povrniti tiste, ki jih je imel prodajalec pri dejanju v zvezi s tem in pri sklepanju prevozne pogodbe v skladu s prodajalčevimi obveznostmi o pogodbi prevoza in zavarovanja,
- kupec mora dati prodajalcu primerna navodila vedno, kadar je pri sklepanju prevozne pogodbe v skladu s pogodbo o prevozu in zavarovanju potrebna prodajalčeva pomoč.

4.3.3. Primer naloge

Prodajalec in kupec sta se dogovorila za dobavo skladno s pariteto FCA. Kdo nosi stroške tehtanja ob naložitvi blaga na tovornjak?

Dobava je opravljena, ko je blago naloženo na vozilo. Prodajalec zagotovi običajne

dokumente kot dokaz o dobavi in plača stroške tistih operacij, ki so potrebne za izročitev blaga prevozniku. Prodajalec lahko zagotovi dokaz o izročeni količini, če je blago stehtano, pregledano, prešteto... stroške tehtanja ob naložitvi blaga na tovornjak nosi kupec

Diagram 2: delitev stroškov pri klavzuli FCA

4.4. FAS (Free Alongside Ship)

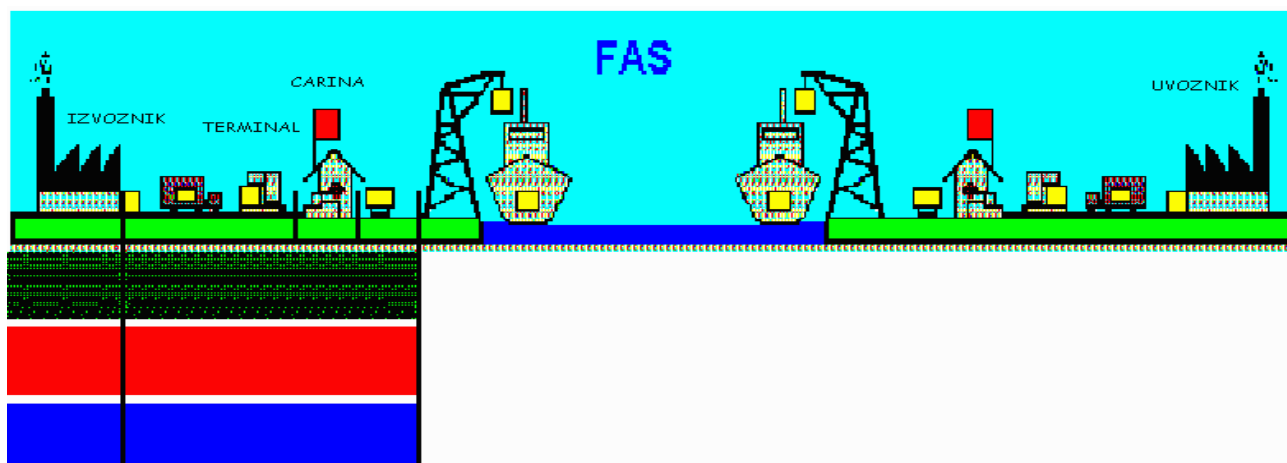
FAS = Franko na ladijski bok (...navedeno odpravno pristanišče)

Ta klavzula se uporablja samo pri pomorskem prevozu ali prevozu po notranjih plovnih poteh.

»Franko ob ladji« pomeni, da prodajalec dobavi takrat, ko je blago postavljeno ob ladjo v navedenem pristanišču. To pomeni, da kupec od tega trenutka dalje nosi vse stroške, nevarnost izgube in poškodovanja blaga. Po tej klavzuli prodajalec blago izvozno ocarini.

Če pogodbeni stranki želita, da blago izvozno ocarini kupec, mora biti to jasno opredeljeno in sicer tako, da se v prodajno pogodbo dodajo ustrezni nedvoumni izrazi.

Slika 3: klavzula FAS

Vir: prirejeno

4.4.1. Prodajalčeve obveznosti pri klavzuli FAS

- zagotovi blago in račun ali enakovredno elektronsko sporočilo, ki je v skladu s prodajno pogodbo in vse druge dokaze o skladnosti, ki jih je mogoče zahtevati po pogodbi,
- prodajalec mora pridobiti vsa izvozna dovoljenja ali druga uradna potrdila in opraviti, kjer je to potrebno, na svojo nevarnost in stroške,
- v nakladalnem kraju, ki ga določi kupec, mora prodajalec blago postaviti ob ladjo,

- prodajalec mora nositi vso nevarnost izgube ali poškodovanja blaga do trenutka, ko je to dobavljeno v skladu z dobavo, ki je prodajalčeva obveznost,
- ko je blago dobavljeno ob navedeni ladji, mora prodajalec obvestiti kupca,
- prodajalec mora na kupčevo zahtevo nevarnost in stroške dati kupcu vso pomoč pri pridobitvi prevozne listine (na primer prenosno nakladnico, neprenosni pomorski vozni list, listino notranje plovbe), če listina po prejšnjem odstavku ni prevozna listina,
- če se prodajalec in kupec dogovorita, da si bosta medsebojno pošiljala obvestila po elektronski pošti, potem se lahko listina po prejšnjem odstavku nadomesti z enakovrednim elektronskim sporočilom,
- stroške kontrolnih postopkov, ki so potrebni za dobavo blaga v skladu z dobavo (prodajalčeva obveznost) mora plačati prodajalec,
- prodajalec mora na svoje stroške zagotoviti embalažo, ta pa je potrebna za prevoz blaga (razen če je za določeno trgovino običajno, da se blago, na katerega se pogodba nanaša, pošilja brez embalaže) glede na okoliščine v zvezi s prevozom, ki so mu znane pred sklenitvijo prodajne pogodbe,
- prodajalec mora dati kupcu na njegovo zahtevo, nevarnost in stroške vso pomoč pri pridobitvi kakršnih koli listin ali enakovrednih elektronskih sporočil, ki so izdana ali posredovana v državi odprave ali izvora.
- na zahtevo kupca poskrbi za podatke, ki so potrebni za pridobitev kakršnegakoli dodatnega zavarovanja.

4.4.2. Kupčeve obveznosti so pri klavzuli FAS

- v prodajni pogodbi je določeno, da mora kupec plačati ceno,
- kupec mora na svojo nevarnost in stroške pridobiti vsa uvozna dovoljenja ali druga uradna potrdila in opraviti vse carinske formalnosti za uvoz blaga ter tranzit blaga čez katerokoli državo, kjer je to potrebno,
- od navedenega odpravnega pristanišča mora kupec na svoje stroške skleniti pogodbo za prevoz blaga,
- ko je blago dobavljeno v skladu z dobavo, ki je prodajalčeva obveznost mora kupec prevzeti dobavo,
- kupec mora prodajalca obvestiti o imenu ladje, nakladalni točki in zahtevanem času dobave,
- kupec mora sprejeti dokaz o dobavi v skladu z dokazom o dobavi, prevoznimi listini ali enakovrednem elektronskem sporočilu,

- kupec mora plačati vse stroške pregleda blaga pred odpravo, razen če ta pregled zahtevajo oblasti izvozne države,
- kupec mora plačati vse stroške in dajatve, ki so nastali pri pridobitvi listin ali enakovrednih elektronskih sporočil.

4.4.3. Primer naloge

Prodaja španskemu kupcu je bila po pariteti FAS Koper. Dogovorjeno je, da bo dostava v desetem tednu. Blago je bilo na dogovorjeni dan v 10. tednu dostavljeno na obali, kjer bi morala pristati ladja, ki pa je ni bilo na ta dogovorjeni dan. Po tem dnevu je prišlo do izgube določenega dela tovora. Kdo nosi stroške poškodbe tovora?

Prodajalec nosi stroške tveganja od trenutka, ko dobavi blago ob ladijski bok. Za dobavo ob ladijski bok mora biti ladja na dogovorjenem mestu. Če ladje ni se blago ne more postaviti ob ladijski bok in lahko bi se reklo, da prodajalec ni dobavil blaga. V omenjenem primeru pa pride do predčasnega prehoda tveganja. Zaradi zamude kupca (ladje), prodajalec ne more zamujati z dobavo (dlje kot je dogovorjeno v kupoprodajni pogodbi). Enako velja, če kupec ne sporoči ime ladje, mesto nakladanja in dobavni rok. Stroške poškodbe blaga nosi kupec.

Diagram 3: delitev stroškov pri klavzule FAS

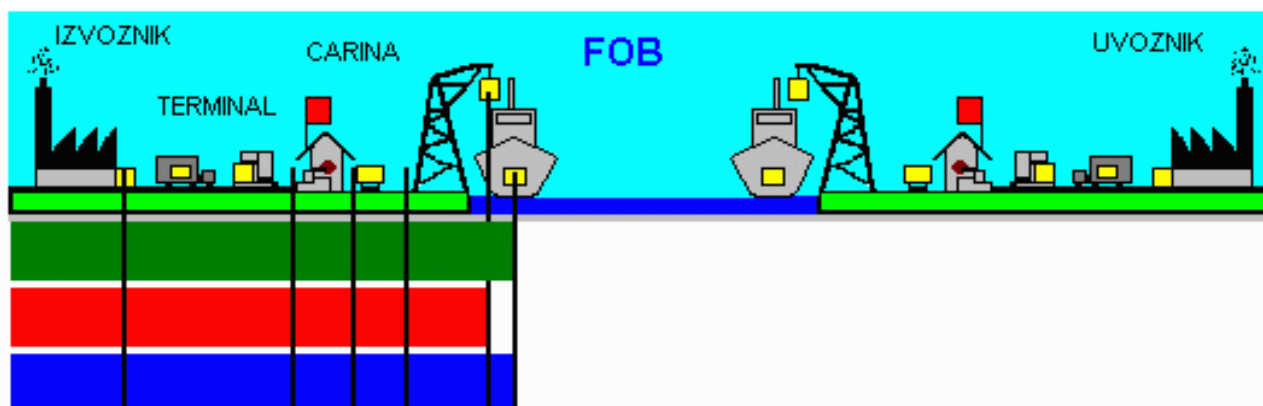
4.5. FOB (**F**ree **O**n **B**oard)

FOB = Franko na ladijski krov (...navedeno odpravno pristanišče)

To klavzulo je mogoče uporabljati pri pomorskem prevozu ali prevozu po notranjih plovnih poteh.

»Franko na ladijski krov« pomeni, da prodajalec dobavi, ko blago preide ladijsko ograjo v navedenem odpravnem pristanišču. To pa pomeni, da kupec nosi vse stroške, nevarnost izgube ali poškodovanja blaga od tega kraja naprej. Po tej klavzuli mora blago izvozno ocariniti. Mogoče jo je uporabljati pri pomorskem prevozu ali prevozu po notranjih plovnih poteh.

Slika 4: klavzula FOB

Vir: prirejeno

4.5.1. Prodajalčeve obveznosti pri klavzuli FOB

- zagotovi blago in račun ali enakovredno elektronsko sporočilo, ki je v skladu s prodajno pogodbo in vse druge dokaze o skladnosti, ki jih je mogoče zahtevati po pogodbi,
- prodajalec mora pridobiti vsa izvozna dovoljenja ali druga uradna potrdila in opraviti, kjer je to potrebno, na svojo nevarnost in stroške,
- postaviti mora blago ob ladjo, to pa določi kupec,
- prodajalec mora dobaviti blago na dan ali v okviru dogovorjenega roka v navedenem

pristanišču,

- prodajalec nosi vso nevarnost izgube ali poškodovanja blaga do trenutka, ko preide ladijsko ograjo v navedenem pristanišču,
- ko je blago dobavljeno, mora prodajalec obvestiti kupca,
- če listina ni prevozna listina, mora prodajalec na kupčevo zahtevo, nevarnost in stroške dati kupcu vso pomoč pri pridobitvi prevozne listine za prevozno pogodbo,
- če pa se kupec in prodajalec med seboj dogovorita, da si bosta medsebojno pošiljala obvestila po elektronski pošti, se lahko listina po prejšnjem odstavku nadomesti z enakovrednim elektronskim sporočilom,
- stroški, ki so potrebni za dobavo blaga mora plačati prodajalec (npr; kontrole kakovosti, merjenja, tehtanja, štetja),
- za sam prevoz zagotovi ustrezno embalažo, ki je potrebna za dobavo blaga,
- prodajalec mora kupcu na njegovo zahtevo priskrbeti podatke, potrebne za pridobitev zavarovanja,
- prodajalec mora dati kupcu na njegovo zahtevo, nevarnost in stroške ter vso pomoč pridobitvi kakršnih koli listin ali enakovrednih elektronskih sporočil, izdanih ali posredovanih v državi odprave ali odprave, ki jih kupec potrebuje za uvoz blaga in kjer je potrebno, za tranzit blaga čez katerokoli državo.

4.5.2. Kupčeve obveznosti pri klavzuli FOB

- kupec mora pridobiti vsa uvozna dovoljenja ali druga uradna potrdila,
- opravi vse carinske formalnosti za uvoz blaga in za tranzit blaga čez katerokoli državo, kjer je to potrebno,
- mora plačati ceno, ki določena v prodajni pogodbi,
- kupec mora na svoje stroške skleniti pogodbo za prevoz blaga od navedenega odpravnega pristanišča,
- ko je blago dobavljeno, mora kupec prevzeti dobavo,
- kupec mora prodajalca obvestiti o imenu ladje, nakladalni točki ter zahtevanem času dobave,
- sprejeti mora dokaz o dobavi,
- plačati mora stroške kakršnegakoli pregleda blaga pred odpravo, razen če pregled zahtevajo oblasti izvozne države,
- kupec mora plačati vse stroške in dajatve, ki so nastali pri pridobitvi elektronskih

sporočil ali listin.

4.5.3. Primer naloge

Stranki sta se dogovorili za dobavo športne opreme po pariteti FOB Lizbona. Blago je bilo dostavljeno v pristaniško skladišče in zloženo v zabojnik. Kupec je pošiljko zavaroval »od skladišča do skladišča«. Ali pomeni, da če se z blagom kaj zgodi na poti od skladišča do ladje, prodajalcu ni potrebno poskrbeti za blago, saj ima kupec blago zavarovano?

Če kupec nima urejenega zavarovanja do ladijske ograje ga mora skrbeti, saj še vedno nosi tveganje za blago do prihoda ladijske ograje. Prodajalec se ne more poplačati iz kupčevega zavarovanja zaradi tega, ker ni pogodbeni stranka v kupčevi zavarovalni pogodbi.

Diagram 4: delitev stroškov pri klavzuli FOB

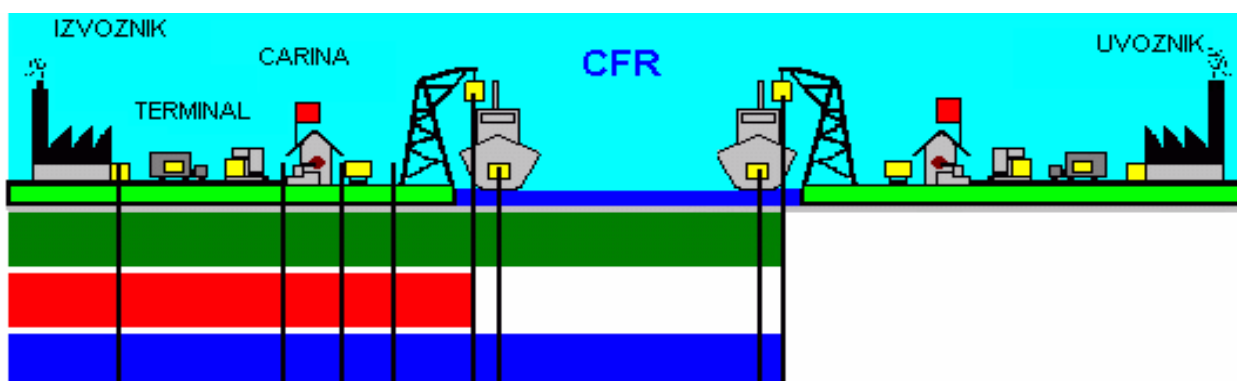
4.6. CFR (Cost and FReight)

CFR = stroški in prevoz (...navedeno namembno pristanišče...)

To klavzulo je mogoče uporabljati samo pri pomorskem prevozu in pri prevozu po notranjih plovnih poteh.

Pri klavzuli CFR prodajalec dobavi, ko blago prestopi ladijsko ograjo v odpremnom pristanišču. Prodajalec mora plačati stroške in prevoznino, ki nastanejo, da lahko blago pripeljemo do izbranega namembnega pristanišča. Ne smemo pa pozabiti, da rizik, izgube ali poškodovanja blaga in s tem tudi vsi dodatni stroški, ki so nastali zaradi dogodkov, ki so se zgodili po času odprave preidejo s prodajalca na kupca. Po tej klavzuli mora prodajalec obvezno blago ocariniti.

Slika 5: klavzula CFR

Vir: prirejeno

4.6.1. Prodajalčeve obveznosti pri klavzuli CFR

- zagotovi blago in račun ali enakovredno elektronsko sporočilo, ki je v skladu s prodajno pogodbo in vse druge dokaze o skladnosti, ki jih je mogoče zahtevati po pogodbi,
- opravi vse carinske formalnosti, ki so potrebne za izvoz blaga,
- na svoje stroške sklene pogodbo za prevoz blaga do navedenega namembnega pristanišča, po običajni poti s pomorsko ladjo ali ladjo namenjeno za notranje plovne poti take vrste, ki se običajno uporablja za sam prevoz in je določena v pogodbi,

- dobavi blago na dogovorjeni rok v navedenem odpravnem pristanišču in na način, ki je običajen za izbrano pristanišče in sicer na krov ladje,
- nosi rizik izgube ali poškodovanja blaga do trenutka, ko preide ladijsko ograjo v odpremnem pristanišču,
- plača vse stroške z zvezi z blagom od trenutka, ko je blago dobavljeno, pa tudi prevoznino z vsemi stroški v katere so tudi vključeni stroški nakladanja blaga na krov, stroški vseh izdatkov za razkladanje v namembnem pristanišču, ki gredo po prevozni pogodbi na račun prodajalca,
- kjer je potrebno plača vse stroške carinskih formalnosti potrebnih za izvoz in vse carine, davke in druge dajatve potrebne za izvoz ali tranzit blaga čez katerokoli državo in sicer če so dogovorjeni po prevozni pogodbi na račun prodajalca,
- obvesti kupca o prihodu blaga in mu da vsa ostala obvestila, ki so potrebna, da lahko kupec naredi vse, kar je potrebno, da lahko prevzame blago,
- plača stroške tistih kontrolnih storitev, ki so potrebni, da damo blago na razpolago kupcu (npr. merjenje, tehtanje, kontrola kakovosti in ostalih postopkov),
- na svoje stroške priskrbi kupcu običajno prevozno listo do dogovorjenega namembnega pristanišča, ta listina se mora nanašati na pogodbeno blago. Kupcu pa mora omogočati, da zahteva blago od prevoznika v namembnem pristanišču ali samo prodajo blaga med prevozom s prenosom listine na naslednjega kupca oziroma z obvestilom prevozniku,
- na zahtevo kupca, rizik in predvsem stroške zagotovi vso pomoč pri pridobitvi kakršnih koli listin ali enakovrednih elektronskih sporočil, izdanih ali posredovanih v državi odprave ali izvora, ki jih kupec potrebuje za uvoz ali tranzit blaga, čez katerokoli državo,
- za sam prevoz zagotovi ustrezno embalažo, ki je potrebna za prevoz glede na okoliščine v zvezi s samim prevozom, ki so mu že znane pred sklenitvijo pogodbe,
- na zahtevo kupca poskrbi za podatke, ki so potrebni za pridobitev kakršnegakoli zavarovanja.

4.6.2. Kupčeve obveznosti pri klavzuli CFR

- plača določeno ceno iz prodajalne pogodbe,
- na svoj rizik in svoje stroške pridobi vsa uvozna dovoljenja ali druga uradna potrdila,
- opravi vse carinske formalnosti za uvoz ali tranzit blaga čez katerokoli državo,
- sprejme dobavljeno blago od prevoznika v izbranem namembnem pristanišču,

- nosi rizik ob izgubi ali poškodbi blaga od dogovorjenega dne oziroma od dne izteka roka, ki je določen za odpravo, v primeru, da ne posreduje ustreznega obvestila,
- nosi rizik izgube ali poškodovanja blaga od trenutka, ko je blago prečkalo ladijsko ograjo v odprnem pristanišču,
- plača vse stroške in izdatke v zvezi z blagom med prevozom do prispetja v namembno pristanišče, razen v primeru če gredo ti stroški in izdatki po pogodbi na račun prodajalca,
- plača vse dodatne stroške za blago, ki so bili povzročeni, ker ni dal obvestila od dne ko je potekel določen rok za odpravo,
- če je potrebno plača vse carine, davke in ostale dajatve in stroške carinskih formalnosti, ki jih je potrebno plačati ob uvozu in tranzitu blaga čez katerokoli državo, razen v primeru če so le ti vključeni v ceno po prevoznici pogodbi,
- plača stroške razkladanja skupaj s stroški za prevoz in pristaniško pristojbino,
- plača stroške kateregakoli pregleda blaga pred odpravo, razen če tak pregled zahtevajo oblasti izvozne države,
- kadar ima pravico določiti čas vkrcavanj blaga, mora o tem obvestiti prodajalca,
- sprejme prevozno listino, če je v skladu s pogodbo,
- plača vse stroške in dajatve, ki so nastali pri pridobitvi potrebnih listin ali enakovrednih elektronskih sporočil,
- prodajalcu povrne vse stroške, ki jih je imel pri dajanju pomoči za pridobitev vseh potrebnih dokumentov.

4.6.3. Primer naloge

Stranki sta se sporazumeli za letno dobavo po pariteti CFR. Po kupoprodajni pogodbi je bilo dogovorjeno, da kupec naknadno sporoči namembno pristanišče. Kljub obvestilom prodajalca, da je blago pripravljeno za odpremo, kupec ni dal ustreznega navodila v namembnem pristanišču. Zaradi tega je imel prodajalec s pripravljenim blagom dodatne stroške. Kaj se zgodi s temi stroški in kdo jih bo kril?

Če kupec ne da ustreznega obvestila o času odpreme ali namembnega pristanišča, potem pride do predčasnega prehoda tveganja od prodajalca na kupca, hkrati pa mora kupec nositi vse dodatne stroške, ki jih je njegovo »ne ravnanje« povzročilo.

Diagram 5: delitev stroškov pri klavzuli CFR

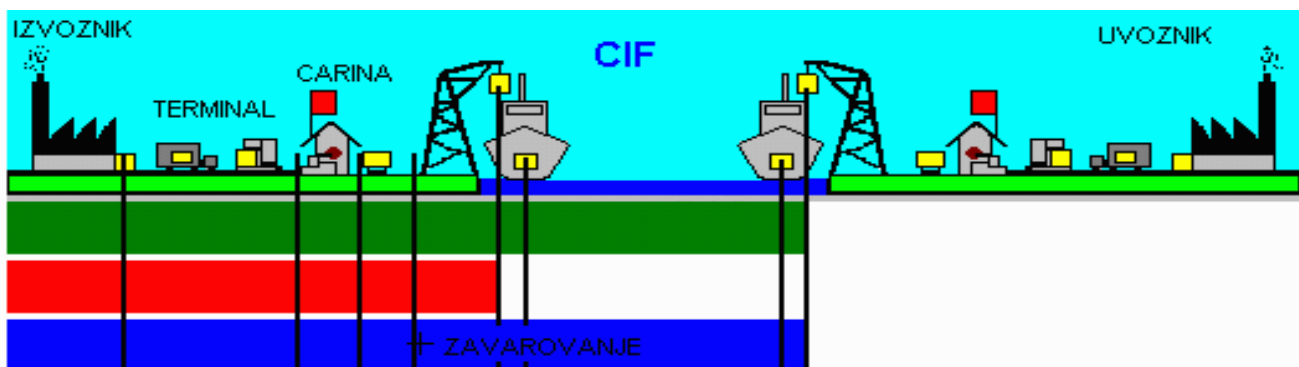
4.7. CIF (**C**ost, **I**nsurance and **F**reight)

CIF = stroški, zavarovanje in prevoz (...navedeno namembno pristanišče...)

To klavzulo je mogoče uporabljati samo pri pomorskem prevozu in pri prevozu po notranjih plovnih poteh.

Pri klavzuli CIF prodajalec dobavi, ko blago prestopi ladijsko ograjo v odpremnom pristanišču. Prodajalec mora plačati stroške in prevoznino, ki nastanejo, da lahko blago pripeljemo do izbranega namembnega pristanišča. Ne smemo pa pozabiti, da rizik, izgube ali poškodovanja blaga in s tem tudi vsi dodatni stroški, ki so nastali zaradi dogodkov, ki so se zgodili po času odprave preidejo s prodajalca na kupca. Kupec mora po tej klavzuli poskrbeti in plačati pomorsko zavarovanje rizika izgube ali poškodovanje blaga med prevozom.

Slika 6: klavzula CIF

Vir: prirejeno

4.7.1. Prodajalčeve obveznosti so pri klavzuli CIF

- zagotovi blago in račun ali enakovredno elektronsko sporočilo, ki je v skladu s prodajno pogodbo in vse druge dokaze o skladnosti, ki jih je mogoče zahtevati po pogodbi,
- opravi vse carinske formalnosti v zvezi z izvozom blaga,
- opravi vse carinske formalnosti, ki so potrebne za izvoz blaga,

- na svoje stroške sklene pogodbo za prevoz blaga do navedenega namembnega pristanišča, po običajni poti s pomorsko ladjo ali ladjo namenjeno za notranje plovne poti take vrste, ki se običajno uporablja za sam prevoz in je določena v pogodbi,
- kot je dogovorjeno v pogodbi pridobi na svoje stroške zavarovanje tovora, tako da kupec oziroma katerakoli oseba, ki ima zavarovalni interes upravičena da zahteva izplačilo zavarovalnine neposredno od zavarovalnice,
- plača vse stroške z zvezi z blagom od trenutka, ko je blago dobavljeno, pa tudi prevoznino z vsemi stroški v katere so tudi vključeni stroški nakladanja blaga na krov, stroški vseh izdatkov za razkladanje v namembnem pristanišču, ki gredo po prevozni pogodbi na račun prodajalca,
- plača stroške samega zavarovanja,
- kjer je potrebno plača vse stroške carinskih formalnosti potrebnih za izvoz in vse carine, davke in druge dajatve potrebne za izvoz ali tranzit blaga čez katerokoli državo in sicer če so dogovorjeni po prevozni pogodbi na račun prodajalca,
- plača stroške tistih kontrolnih storitev, ki so potrebni, da damo blago na razpolago kupcu (npr. merjenje, tehtanje, kontrola kakovosti in ostalih postopkov),
- na svoje stroške priskrbi kupcu običajno prevozno listo do dogovorjenega namembnega pristanišča, ta listina se mora nanašati na pogodbeno blago. Kupcu pa mora omogočiti, da zahteva blago od prevoznika v namembnem pristanišču ali samo prodajo blaga med prevozom s prenosom listine na naslednjega kupca oziroma z obvestilom prevozniku,
- na zahtevo, rizik in predvsem stroške in rizik kupca zagotovi vso pomoč pri pridobitvi kakršnih koli listin ali enakovrednih elektronskih sporočil, izdanih ali posredovanih v državi odprave ali izvora, ki jih kupec potrebuje za uvoz ali tranzit blaga,
- za sam prevoz zagotovi ustrezno embalažo, ki je potrebna za prevoz glede na okoliščine v zvezi s samim prevozom, ki so mu že znane pred sklenitvijo pogodbe,
- na zahtevo kupca poskrbi za podatke, ki so potrebni za pridobitev kakršnegakoli zavarovanja,
- dobavi blago na dogovorjeni rok v navedenem odpravnem pristanišču in na način, ki je običajen za izbrano pristanišče in sicer na krov ladje, ki jo določi kupec
- obvesti kupca o prihodu blaga in mu da vsa ostala obvestila, ki so potrebna, da lahko kupec naredi vse, kar je potrebno, da lahko prevzame blago.

4.7.2. Kupčeve obveznosti so pri klavzuli CIF

- plača določeno ceno iz prodajalne pogodbe,
- na svoj rizik in svoje stroške pridobi vsa uvozna dovoljenja ali druga uradna potrdila,
- opravi vse carinske formalnosti za uvoz ali tranzit blaga čez katerokoli državo,
- sprejme dobavljeno blago od prevoznika v izbranem namembnem pristanišču,
- nosi vse rizike ob izgubi ali poškodbi blaga od dogovorjenega dne oziroma od dne izteka roka, ki je določen za odpravo, v primeru, da ne posreduje ustreznega obvestila,
- nosi rizik izgube ali poškodovanja blaga od trenutka, ko je blago prečkalo ladijsko ograjo v odprtem pristanišču,
- plača vse stroške in izdatke v zvezi z blagom med prevozom do prispetja v namembno pristanišče, razen v primeru če gredo ti stroški in izdatki po pogodbi na račun prodajalca,
- plača vse dodatne stroške za blago, ki so bili povzročeni, ker ni dal obvestila od dne ko je potekel določen rok za odpravo,
- če je potrebno plača vse carine, davke in ostale dajatve in stroške carinskih formalnosti, ki jih je potrebno plačati ob uvozu in tranzitu blaga čez katerokoli državo, razen v primeru če so le ti vključeni v ceno po prevoznih pogodbah,
- plača stroške razkladanja skupaj s stroški za prevoz in pristaniško pristojbino, razen v primeru, ko ti stroški po pogodbi pripadajo prodajalcu,
- plača stroške katerekoli pregleda blaga pred odpravo, razen če tak pregled zahtevajo oblasti izvozne države,
- kadar ima pravico določiti čas vkrcavanja blaga, o tem obvesti prodajalca,
- sprejme prevozno listino,
- plača vse stroške in dajatve, ki so nastali pri pridobitvi potrebnih listin ali enakovrednih elektronskih sporočil,
- prodajalcu povrne vse stroške, ki jih je imel pri dajanju pomoči za pridobitev vseh potrebnih dokumentov
- na zahtevo prodajalca zagotovi vse podatke, ki so potrebni za pridobitev zavarovanja.

4.7.3. Primer naloge

Blago je bilo dobavljeno po pariteti CIF Jokohama. Na poti se je blago poškodovalo, kasneje je bilo ugotovljeno, da je prišlo do tega zaradi pomanjkljive embalaže. Kdo je krivec in kdo bo plačal škodo? Ali bo zavarovalnica izplačala odškodnino?

Krivec je sam prodajalec in bo moral sam kriti nastalo škodo. Zavarovalnica v tem primeru ne bo krila škode, sam le minimalno zavarovanje ne krije takšnih škod.

Diagram 6: delitev stroškov pri klavzuli CIF

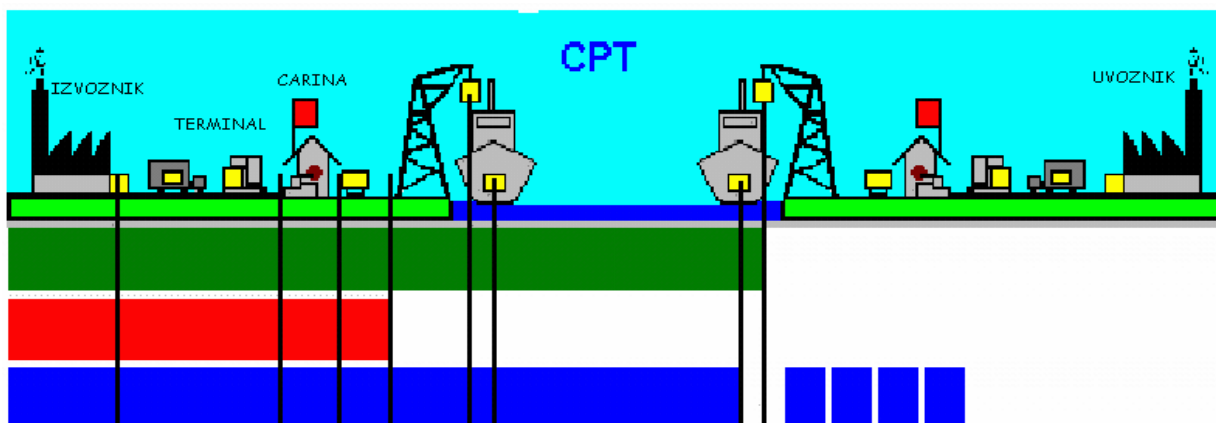
4.8. CPT (**C**arriage **P**aid **T**o)

CPT = prevoz plačan do (...naveden namembni kraj)

To klavzulo je mogoče uporabljati ne glede na način prevoza, tudi za multimodalni prevoz.

Pri CPT klavzuli prodajalec dobavi blago prevozniku, ki da je sam določil, pod pogojem, da prodajalec plača tudi prevozne stroške, ki so nastali do izbranega namembnega kraja. To pomeni, da kupec nosi vso nevarnost z vsemi ostalimi stroški, ki so nastali, po tem ko je bilo blago dobavljeno. Po tej klavzuli mora prodajalec blago tudi uvozno ocariniti

Slika 7: klavzula CPT

Vir: prirejeno

4.8.1. Prodajalčeve obveznosti pri klavzuli CPT

- zagotovi blago in račun ali enakovredno elektronsko sporočilo, ki je v skladu s prodajno pogodbo in vse druge dokaze o skladnosti, ki jih je mogoče zahtevati po pogodbi,
- kjer je potrebno plača vse stroške carinskih formalnosti potrebnih in vse carine, davke in druge dajatve potrebne za izvoz ali tranzit blaga čez katerokoli državo in sicer če so dogovorjeni po prevozni pogodbi na račun prodajalca,

- na običajen način in pod običajnimi pogoji ter na svoje stroške sklene pogodbo za prevoz blaga do dogovorjene točke,
- opravi vse carinske formalnosti v zvezi z izvozom,
- na svoje stroške sklene pogodbo za prevoz blaga do navedene točke v navedenem kraju, če pa točka ni posebej dogovorjena ali določena s prakso, lahko prodajalec v navedenem kraju izbere točko, ki mu najbolj ustreza,
- dostavi blago do prevoznika s katerim je sklenil prevozno pogodbo,
- nosi rizik izgube blaga ali poškodovanja blaga do trenutka, ko je blago dobavljeno,
- plača vse stroške z zvezi z blagom od trenutka, ko je blago dobavljeno, pa tudi prevoznino z vsemi stroški v katere so tudi vključeni stroški nakladanja, stroški vseh izdatkov za razkladanje v namembnem kraju, ki gredo po prevozni pogodbi na račun prodajalca,
- obvesti kupca o prihodu blaga na navedeni kraj in mu dati vsa ostala obvestila, ki so potrebna, da lahko kupec naredi vse, kar je potrebno, da lahko prevzame blago,
- plača stroške tistih kontrolnih storitev, ki so potrebni, da damo blago na razpolago kupcu (npr. merjenje, tehtanje, kontrola kakovosti in ostalih postopkov),
- na svoje stroške priskrbi kupcu običajno prevozno listo ali dobavno odredbo, (npr. prenosno nakladnico, neprenosni pomorski vozni list, listino notranje plovbe ali multimodalno vozno listo),
- na zahtevo, rizik in predvsem stroške kupca zagotovi vso pomoč pri pridobitvi kakršnih koli listin ali enakovrednih elektronskih sporočil, izdanih ali posredovanih v državi odprave ali izvora, ki jih kupec potrebuje za uvoz blaga, čez katerokoli državo,
- za sam prevoz zagotovi ustrezno embalažo, ki je potrebna za prevoz glede na okoliščine v zvezi s samim prevozom,
- na zahtevo kupca poskrbi za podatke, ki so potrebni za pridobitev kakršnegakoli dodatnega zavarovanja.

4.8.2. Kupčeve obveznosti pri klavzuli CPT

- plača določeno ceno iz prodajalne pogodbe,
- na svoj rizik in svoje stroške pridobi vsa uvozna dovoljenja ali druga uradna potrdila,
- opravi vse carinske formalnosti v zvezi z uvozom ali tranzitom blaga,
- sprejme dobavljeno blago od prevoznika v naprej dogovorjenem kraju,
- nosi vse rizike ob izgubi ali poškodbi blaga od trenutka, ko je blago predano,
- plača vse stroške v zvezi z blagom od trenutka, ko je dobavljeno,

- plača vse stroške in izdatke v zvezi z blagom med prevozom do prispetja v namembni kraj, razen v primeru če grede ti stroški in izdatki po pogodbi na račun prodajalca
- plača vse dodatne stroške, ki so nastali zato, ker ni izpolnil svojih obveznosti ali dal obvestila do dne, ko je stekel rok določen za odpravo,
- če je potrebno plača vse carine, davke in ostale dajatve in stroške carinskih formalnosti, ki jih je potrebno plačati ob uvozu in tranzitu blaga čez katerokoli držav, razen v primeru če so le ti vključeni v ceno po prevoznih pogodbah,
- plača tudi stroške razkladanja razen v primeru, ko stroški po pogodbi ti pripadajo prodajalcu,
- plača stroške kateregakoli pregleda blaga pred odpravo, razen če tak pregled zahtevajo oblasti izvozne države,
- kadar ima pravico določiti čas v okviru dogovorjenega roka ali točko prevzema dobave blaga v navedenem kraju, o tem prej obvesti prodajalca,
- sprejme prevozno listino, če je tako dogovorjeno v pogodbi,
- plača vse stroške in dajatve, ki so nastali pri pridobitvi potrebnih listin ali enakovrednih elektronskih sporočil,
- prodajalcu povrne vse stroške, ki jih je imel pri dajanju pomoči za pridobitev vseh potrebnih dokumentov.

4.8.3. Primer naloge

Podjetje nabavi blago po pariteti CPT Varšava, prevoz s kamionom. Na poti se blago nekje v Nemčiji izgubi oziroma je ukradeno. Ker tranzitni postopek skozi Nemčijo ni zaključen, zahtevajo nemške oblasti plačilo uvoznih dajatev za to blago. Katera od strank nosi te stroške, ki so nastali?

Te stroške nosi kupec blaga. Kupčeva dolžnost je, da potem ko je bilo blago odpremljeno iz prodajalčeve države narediti vse, kar je potrebno za prehod blaga prek tretje države, prevzeti mora vse stroške in tveganja v zvezi s tem.

Diagram 7: delitev stroškov pri klavzuli CPT

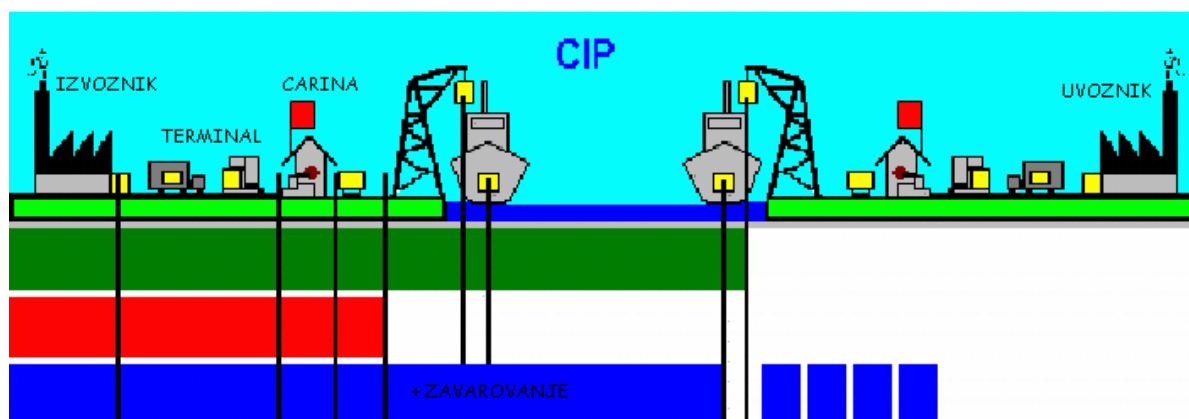
4.9. CIP (Cost and Insurance Paid to)

CIP = prevoz in zavarovanje plačano do (...naveden namembni kraj)

To klavzulo je mogoče uporabljati ne glede na način prevoza, tudi za multimodalni prevoz.

Pri CIP klavzuli prodajalec dobavi blago prevozniku, ki da je sam določil, pod pogojem, da prodajalec plača tudi prevozne stroške, ki so nastali do vnaprej izbranega namembnega kraja. Lahko si razlagamo, da nosi kupec vse stroške in rizik, ki so nastali od trenutka, ko je bilo blago dobavljeno. Prodajalec je dolžan blago izvožno ocariniti, poskrbeti za zavarovanje, rizike, izgube ali poškodbe blaga med samim prevozom.

Slika 8: klavzula CIP

4.9.1. Prodajalčeve obveznosti pri klavzuli CIP

- zagotovi blago in račun ali enakovredno elektronsko sporočilo, ki je v skladu s prodajno pogodbo in vse druge dokaze o skladnosti, ki jih je mogoče zahtevati po pogodbi,
- kjer je potrebno plača vse stroške carinskih formalnosti potrebnih in vse carine, davke in druge dajatve potrebne za izvoz ali tranzit blaga čez katerokoli državo in sicer če so dogovorjeni po prevozni pogodbi na račun prodajalca,

- na svoje stroške sklene pogodbo za prevoz blaga do navedene točke v navedenem kraju, če pa točka ni posebej dogovorjena ali določena s prakso, lahko prodajalec v navedenem kraju izbere točko, ki mu najbolj ustreza,
- priskrbi kupcu polico ali drug dokaz o zavarovanju,
- dostavi blago do prevoznika s katerim je sklenil prevozno pogodbo,
- obvesti kupca o prihodu blaga na navedeni kraj na meji in mu dati vsa ostala obvestila, ki so potrebna, da lahko kupec naredi vse, kar je potrebno, da lahko prevzame blago,
- plača stroške tistih kontrolnih storitev, ki so potrebni, da damo blago na razpolago kupcu (npr. merjenje, tehtanje, kontrola kakovosti in ostalih postopkov),
- na svoje stroške priskrbi kupcu običajno prevozno listo ali dobavno odredbo, (npr. prenosno nakladnico, neprenosni pomorski vozni list, listino notranje plovbe ali multimodalno vozno listo),
- na zahtevo, rizik in predvsem stroške kupca zagotovi vso pomoč pri pridobitvi kakršnih koli listin ali enakovrednih elektronskih sporočil, izdanih ali posredovanih v državi odprave ali izvora, ki jih kupec potrebuje za uvoz blaga, čez katerokoli državo,
- za sam prevoz zagotovi ustrezno embalažo, ki je potrebna za prevoz glede na okoliščine v zvezi s samim prevozom,
- na običajen način in pod običajnimi pogoji ter na svoje stroške sklene pogodbo za prevoz blaga do dogovorjene točke,
- na zahtevo kupca poskrbi za podatke, ki so potrebni za pridobitev kakršnegakoli dodatnega zavarovanja.

4.9.2. Kupčeve obveznosti pri klavzuli CIP

- plača določeno ceno iz prodajalne pogodbe,
- na svoj rizik in svoje stroške pridobi vsa uvozna dovoljenja ali druga uradna potrdila,
- opravi vse carinske formalnosti v zvezi z uvozom ali tranzitom blaga,
- sprejme dobavljeno blago od prevoznika v naprej dogovorjenem kraju,
- nosi vse rizike ob izgubi ali poškodbi blaga od trenutka, ko je blago dobavljeno,
- plača vse stroške v zvezi z blagom od trenutka, ko je dobavljeno,
- plača vse stroške in izdatke v zvezi z blagom med prevozom do prispetja v namembni kraj, razen v primeru če gredo ti stroški in izdatki po pogodbi na račun prodajalca
- plača vse dodatne stroške, ki so nastali zato, ker ni izpolnil svojih obveznosti ali dal obvestila do dne, ko je stekel rok določen za odpravo,

- plača tudi stroške razkladanja razen v primeru, ko stroški po pogodbi ti pripadajo prodajalcu,
- plača stroške kateregakoli pregleda blaga pred odpravo, razen če tak pregled zahtevajo oblasti izvozne države,
- kadar ima pravico določiti čas v okviru dogovorjenega roka ali točko prevzema dobave blaga v navedenem kraju, prej o tem obvestiti prodajalca,
- sprejme prevozno listino, če je tako dogovorjeno v pogodbi,
- plača vse stroške in dajatve, ki so nastali pri pridobitvi potrebnih listin ali enakovrednih elektronskih sporočil,
prodajalcu povrne vse stroške, ki jih je imel pri dajanju pomoči za pridobitev vseh potrebnih dokumentov.

4.9.3. Primer naloge

Dobavitelj običajno uporablja pariteto CIP. Glede na vrednost blaga pa nam le za minimalno zavarovanje ne ustreza. Pri tem želimo večje zavarovalno kritje. Kaj naj storimo v tem primeru?

V tem primeru moramo izbrati pariteto CPT in nato sami poskrbeti za zavarovanje, saj bo v primeru izbire paritete CIP minimalno zavarovanje dvakrat plačano.

Pričakujemo naročeno dobavo pa pariteti CIP Ljubljana BTC carinski terminal. Želimo, da prodajalec plača stroške za opravila v terminalu ter tudi nalaganje na naše vozilo.

Kako bomo pravilno zapisali pariteto?

CIP Ljubljana, BTC terminal, naloženo in stroški na račun prodajalca

Diagram 8: delitev stroškov pri klavzuli CIP

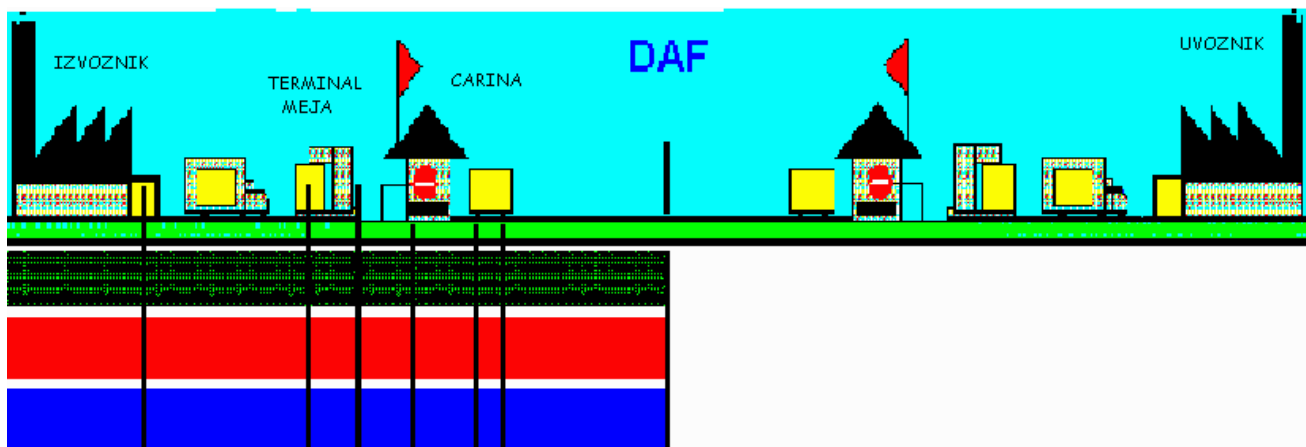
4.10. DAF (**D**elivered **A**t **F**rontier)

DAF = dobavljeno na mejo (...naveden namembni kraj)

To klavzulo je mogoče uporabljati ne glede na način prevoza, kadar je blago treba dobaviti na kopenski meji.

Pri DAF klavzuli prodajalec dobavi, ko pripelje blago na prevoznem sredstvu s katerim je pripeljano, nerazloženo, izvozno ocarinjeno (ne pa tudi uvozno), na navedeni točki oziroma kraju na meji, vendar še vseeno pred carinsko črto sosednje države.

Slika 9: klavzula DAF

4.10.1. Prodajalčeve obveznosti so pri klavzuli DAF

- zagotovi blago in račun ali enakovredno elektronsko sporočilo, ki je v skladu s prodajno pogodbo in vse druge dokaze o skladnosti, ki jih je mogoče zahtevati po pogodbi,
- če gre za tranzit blaga čez katero koli državo pred dobavo plača vse stroške carinskih formalnosti potrebnih za izvoz ali tranzit,
- na svoje stroške sklene pogodbo za prevoz blaga do navedene točke v navedenem kraju na meji, če pa točka ni posebej dogovorjena ali določena s prakso, lahko prodajalec v navedenem kraju izbere točko, ki mu najbolj ustreza,

- blago da na razpolago kupcu na prevoznem sredstvu s katerim je bilo pripeljano, nerazloženo blago na dogovorjeni dan na dogovorjenem mestu,
- nosi in plača vse stroške v zvezi z blagom do trenutka, ko je dobavljeno,
- obvesti a kupca o prihodu blaga na navedeni kraj na meji in mu dati vsa ostala obvestila, ki so potrebna, da lahko kupec naredi vse, kar je potrebno, da lahko prevzame blago,
- na svoje stroške priskrbi kupcu običajno prevozno listo oziroma drug dokaz o dobavi blaga na namembnem kraju na meji
- če se s kupcem dogovorita za nadaljnji prevoz čez mejo na njegovo zahtevo poskrbi neposredno prevozno listino, ki se pridobi v odpravni državi za prevoz blaga pod običajnimi pogoji od odpravne točke v tej državi pa do končne postaje v uvozni državi, ki jo je določil sam kupec,
- plača stroške tistih kontrolnih storitev, ki so potrebni, da damo blago na razpolago kupcu (npr. merjenje, tehtanje, kontrola kakovosti in ostalih postopkov),
- na zahtevo, rizik in predvsem stroške kupca mora zagotoviti vso pomoč pri pridobitvi kakršnih koli listin ali enakovrednih elektronskih sporočil, izdanih ali posredovanih v državi odprave ali izvora, ki jih kupec potrebuje za uvoz blaga, čez katerokoli državo,
- za sam prevoz zagotovi ustrezno embalažo, ki je potrebna za dobavo blaga in nadaljnji prevoz
- na običajen način in pod običajnimi pogoji ter na svoje stroške sklene pogodbo za prevoz blaga do dogovorjene točke na meji
- plača prevoznino in vse druge stroške v katero so vključeni tudi stroški nakladanja blaga

4.10.2. Kupčeve obveznosti pri klavzuli DAF

- plača določeno ceno iz prodajalne pogodbe,
- na svoj rizik in svoje stroške pridobi vsa uvozna dovoljenja ali druga uradna potrdila,
- opravi vse carinske formalnosti v zvezi z uvozom blaga in nadaljnjim prevozom,
- ko je blago dobavljeno v namembnem kraju na meji, ga sprejme od prevoznika,
- plača vse stroške v zvezi z blagom od trenutka, ko je dobavljeno, v katere so tudi vključeni izdatki za razkladanje, ki so potrebni za prevzem blaga s prevoznega sredstva,
- nosi rizik izgube ali poškodovanja blaga od dogovorjenega dne ali od dne izteka dogovorjenega roka za dobavo, če ne posreduje ustreznega obvestila,
- plača vse dodatne stroške, ki so nastali zato, ker ni prevzel dobave, ko mu je bilo blago dano ali dal obvestila o katerikoli spremembi,

- plača stroške kateregakoli pregleda blaga pred odpravo, razen če tak pregled zahtevajo oblasti izvozne države,
- kadar ima pravico določiti čas v okviru dogovorjenega roka ali točko prevzema dobave blaga v navedenem kraju, o tem prej obvestiti prodajalca,
- sprejme ustrezno prevozno listo oziroma dokaz o dobavi blaga,
- plača vse stroške in dajatve, ki so nastali pri pridobitvi potrebnih listin ali enakovrednih elektronskih sporočil,
- prodajalcu povrne vse stroške, ki jih je imel pri dajanju pomoči za pridobitev vseh potrebnih dokumentov.

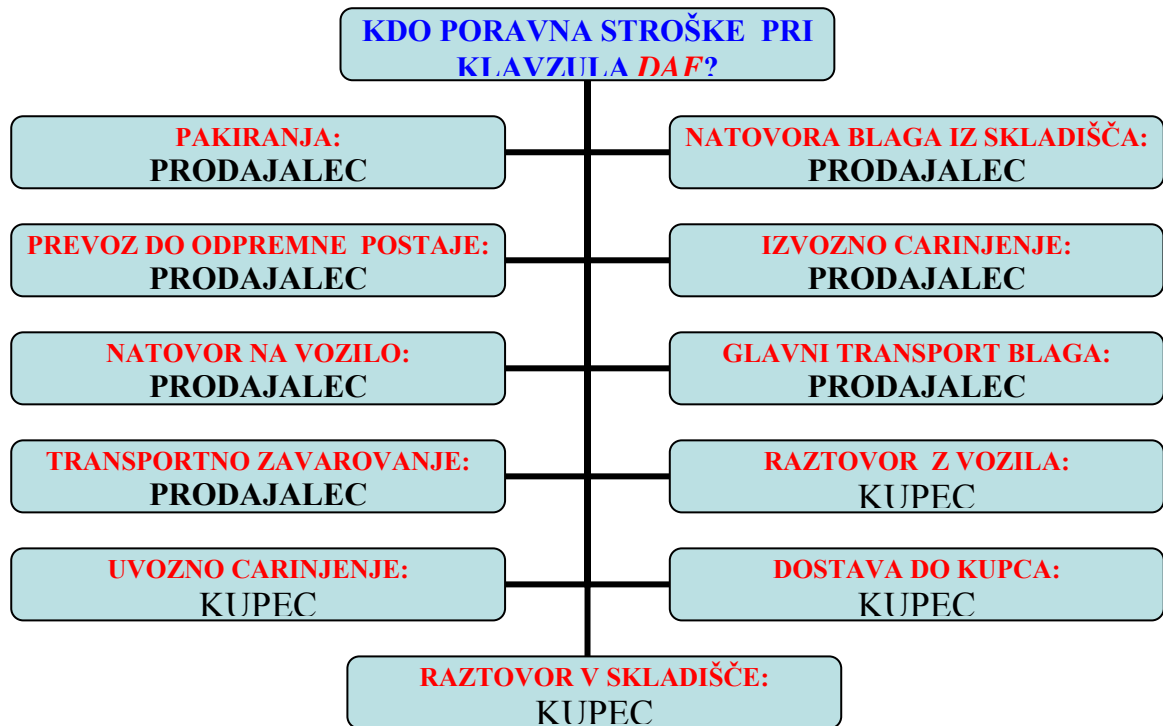
Če stranki želita, da je za samo razlaganje blaga s prevoznega sredstva odgovoren prodajalec in da s tem nosi tudi vse rizike in stroške nakladanja, mora biti to jasno zapisano v prodajni pogodbi.

4.10.3. Primer naloge

Stranki se dogovorita za dobavo pohištva iz Švedske po pariteti DAF slovenska meja, železniški prevoz. Transportni dokumenti ne izkazujejo, da bi bilo blago poškodovano, pa vendar v Celje prispe nekaj poškodovanega pohištva. Kaj naj stori prodajalec in kaj kupec v tem primeru? Ali je bila izbira te klavzule pravilna in zakaj?

Glede na situacijo mora prodajalec izpolniti svojo obveznost dobave in pretiti odgovornost na kupca, ko da izvozno ocarinjeno blago na razpolago kupcu v označenem kraju na meji. Kupec natovorjenega vlaka ne odpira in ne pregleda blaga. Izbira zato ni pravilna, ker v takšnem primeru ni mogoče ugotoviti mesta nastanka škode in določiti odgovornost.

Diagram 9: delitev stroškov pri klavzuli DAF

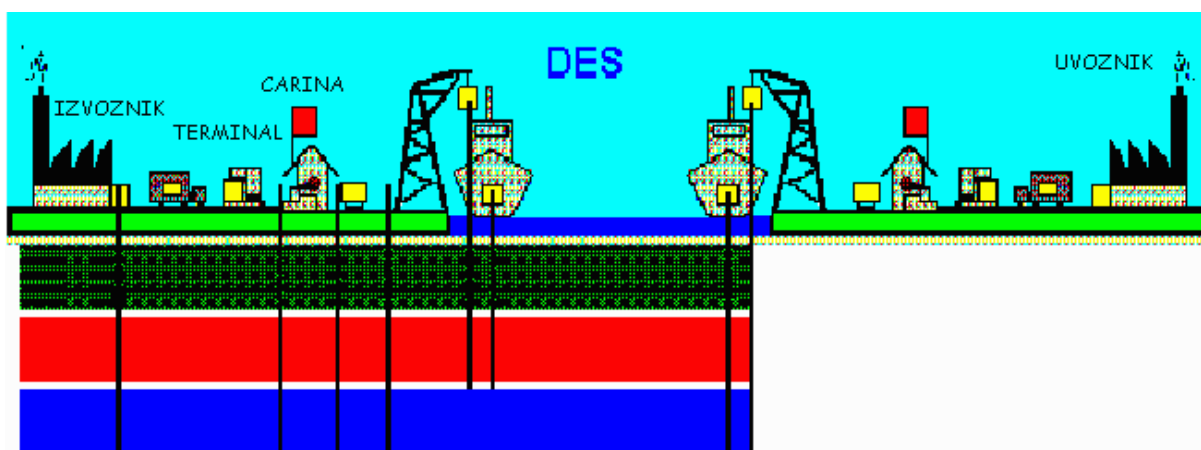
4.11. DES (**D**elivered **E**x **S**hip)

DES = dobavljeno na krovu ladje (...navedeno namembno pristanišče)

To klavzulo je mogoče uporabljati le takrat, kadar je treba blago dobaviti v namembno pristanišče z ladjo po morju, ali po plovnih poteh, ali z multimodalnim prevozom.

Pri klavzuli DES prodajalec dobavi, ko je blago dano na razpolago izbranemu kupcu uvezno neocarinjeno blago na krovu ladje v namembnem pristanišču. Prodajalec mora nositi vse stroške in rizike v zvezi z dostavo blaga v pristanišče do razlaganja.

Slika 10: klavzula DES

4.11.1. Prodajalčeve obveznosti pri klavzuli DES

- zagotovi blago in račun ali enakovredno elektronsko sporočilo, ki je v skladu s prodajno pogodbo in vse druge dokaze o skladnosti, ki jih je mogoče zahtevati po pogodbi,
- na svoje stroške in rizik pridobi vsa izvozna dovoljenja in druga uradna potrdila oziroma listine,
- če gre za tranzit blaga čez katero koli državo pred dobavo plača vse stroške carinskih formalnosti potrebnih za izvoz, davke in ostale dajatve,
- na svoje stroške sklene pogodbo za prevoz blaga do navedene točke v navedenem pristanišču, če pa točka ni posebej dogovorjena ali določena s prakso, lahko prodajalec v navedenem namembnem pristanišču izbere točko, ki mu najbolj ustreza,

- blago da na razpolago kupcu na razkladni točki v izbranem pristanišču na dogovorjeni dan in na takšen način, da ga kupec lahko raztovori z ladje z razkladalno opremo, ki najbolj ustreza vrsti blaga,
- nosi stroške v zvezi z blagom do trenutka, ko je dobavljeno,
- obvesti kupca o predvidenem času prihoda navedene ladje in mu da vsa ostala obvestila, ki so potrebna, da lahko kupec naredi vse, kar je potrebno, da lahko prevzame blago,
- na svoje stroške priskrbi kupcu običajno prevozno listo ali dobavno odredbo, ki jo kupec omogoči prevzem blaga in odstranitev blaga z obale (npr. prenosno nakladnico, neprenosni pomorski vozni list, listino notranje plovbe ali multimodalno vozno listo),
- plača stroške tistih kontrolnih storitev, ki so potrebni, da damo blago na razpolago kupcu (npr. merjenje, tehtanje, kontrola kakovosti in ostalih postopkov),
- na zahtevo, rizik in predvsem stroške kupca zagotovi vso pomoč pri pridobitvi kakršnih koli listin ali enakovrednih elektronskih sporočil, izdanih ali posredovanih v državi odprave ali izvora, ki jih kupec potrebuje za uvoz blaga,
- za sam prevoz zagotovi ustrezno embalažo, ki je potrebna za dobavo blaga,
- na zahtevo kupca poskrbi podatke, potrebne za pridobitev samega zavarovanja,
- plača prevoznino in vse druge stroške v katero so vključeni tudi stroški nakladanja blaga

4.11.2. Kupčeve obveznosti pri klavzuli DES

- plača določeno ceno iz prodajalne pogodbe,
- na svoj rizik in svoje stroške pridobi vsa uvozna dovoljenja ali druga uradna potrdila,
- opravi vse carinske formalnosti v zvezi z uvozom blaga,
- ko je blago dobavljeno v namembnem kraju, ga sprejme od prevoznika,
- plača vse stroške v zvezi z blagom od trenutka, ko je dobavljeno,
- nosi rizik izgube ali poškodovanja blaga od dogovorjenega dne ali od dne izteka dogovorjenega roka za dobavo, če ne posreduje ustreznega obvestila,
- plača vse dodatne stroške, ki so nastali zato, ker ni prevzel dobave, ko mu je bilo blago dano ali dal obvestila o katerikoli spremembi,
- plača stroške kateregakoli pregleda blaga pred odpravo, razen če tak pregled zahtevajo oblasti izvozne države,
- kadar ima pravico določiti čas v okviru dogovorjenega roka ali točko prevzema dobave blaga v navedenem pristanišču, mora prej o tem obvestiti prodajalca,
- sprejme ustrezno dobavno odredbo ali prevozno listo,

- plača vse stroške in dajatve, ki so nastali pri pridobitvi potrebnih listin ali enakovrednih elektronskih sporočil,
- prodajalcu povrne vse stroške, ki jih je imel pri dajanju pomoči za pridobitev vseh potrebnih dokumentov

4.11.3. Primer naloge

Dobava blaga je dogovorjena po pariteti DES Genova. Blago pa prispe v zabojnikih.

Stroške pristojbine za prevoz je v tem primeru dolžen poravnati prodajalec.

Ali je bila ta izbrana pariteta v redu in zakaj? Ali so stroški pristojbine res prodajalčevi?

Pri tem je pomembno, da preden dogovarjate vprašanja teh pristojbin, pregledate pristaniške običaje, saj se lahko zgodi da bi le ti lahko imeli prednost pred določenimi INCOTERMS.

Dogovorjena parita ni v redu, saj zabojnike prevzamemo na terminalih, ne pa na ladijskem krov, odgovornost pa prevzamemo od trenutka, ko je bilo predano na ladijski krov.

Diagram 10: delitev stroškov pri klavzuli DES

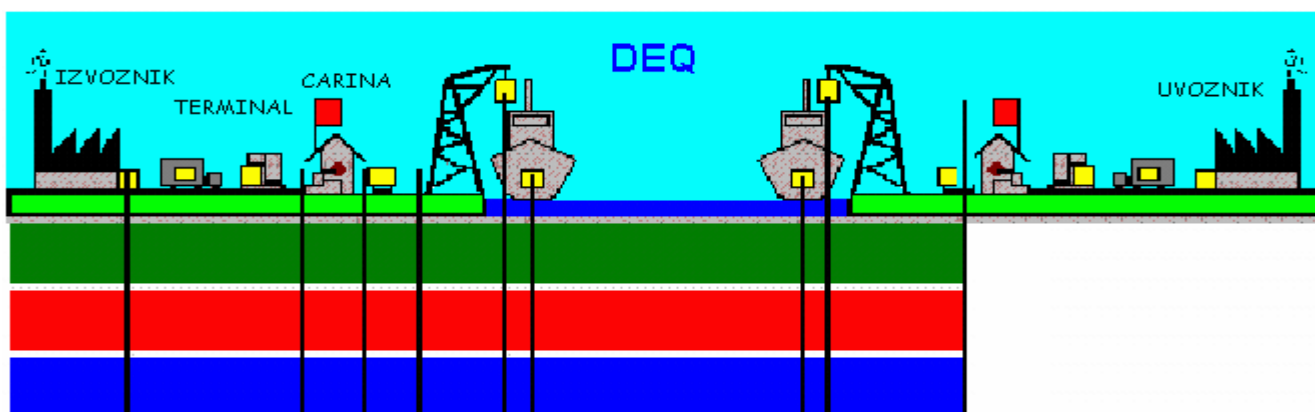
4.12. DEQ (**D**elivered **E**x **Q**ual)

DEQ = izročeno neocarinjeno (...navedeno namembno pristanišče)

To klavzulo je mogoče uporabljati le, kadar je treba blago dobaviti po morju, po notranjih plovih poteh ali z multimodalnim prevozom in razloženo z ladje z ladje na obalo v navedenem namembnem pristanišču.

Pri DEQ klavzuli prodajalec dobavi, ko je blago dano na razpolago kupcu uvozno neocarinjeno na obli v navedenem namembnem pristanišču. Prodajalec mora nositi stroške in rizike v zvezi z dostavo blaga v pristanišče in raztovarjanjem blaga na obalo. Kupec pa mora blago uvozno ocariniti in plačati vse formalnosti, carine, davke in druge dajatve ob uvozu.

Slika 11: klavzula DEQ

4.12.1. Prodajalčeve obveznosti pri klavzuli DEQ

- zagotovi blago in račun ali enakovredno elektronsko sporočilo, ki je v skladu s prodajno pogodbo in vse druge dokaze o skladnosti, ki jih je mogoče zahtevati po pogodbi,
- na svoje stroške in rizik pridobi vsa izvozna dovoljenja in druga uradna potrdila oziroma listine
- na svoje stroške sklene pogodbo za prevoz blaga do navedene obale v navedenem pristanišču, če pa obala ni posebej dogovorjena ali določena s prakso, lahko prodajalec v navedenem namembnem pristanišču izbere obalo, ki mu najbolj ustreza,

- blago da na razpolago kupcu na obali, na dogovorjeni dan ali v okviru dogovorjenega roka,
- nosi vse rizike izgube ali poškodovanja blaga do trenutka, ko je dobavljeno na obalo,
- če gre za tranzit blaga čez katero koli državo pred dobavo (izvoz ali uvoz) plača vse stroške carinskih formalnosti, davke in ostale dajatve,
- obvesti kupca o predvidenem času prihoda navedene ladje in mu dati vsa ostala obvestila, ki so potrebna, da lahko kupec naredi vse, kar je potrebno, da lahko prevzame blago,
- na svoje stroške priskrbi kupcu običajno prevozno listo ali dobavno odredbo, ki jo kupec omogoči prevzem blaga in odstranitev blaga z obale (npr. prenosno nakladnico, neprenosni pomorski vozni list, listino notranje plovbe ali multimodalno vozno listo),
- plača stroške tistih kontrolnih storitev, ki so potrebni, da damo blago na razpolago kupcu (npr. merjenje, tehtanje, kontrola kakovosti in ostalih postopkov),
- za sam prevoz zagotovi ustrezno embalažo, ki je potrebna za dobavo blaga (razen če je za določeno trgovino običajno, da se blago, na katerega se pogodba nanaša, dostavi brez embalaže),
- na zahtevo kupca poskrbi podatke, potrebne za pridobitev samega zavarovanja

4.12.2. Kupčeve obveznosti pri klavzuli DEQ

- plača določeno ceno iz prodajalne pogodbe,
- na svoj rizik in svoje stroške pridobi vsa uvozna dovoljenja ali druga uradna potrdila,
- opravi vse carinske formalnosti v zvezi z uvozom blaga,
- sprejme dobavljeno blago,
- nosi vse rizike ob izgubi ali poškodbi blaga od trenutka, ko je blago dobavljeno, v katere so vključeni tudi stroški pretovarjanja blaga znotraj pristanišča za nadaljnji prevoz ali za skladiščenje v skladišču ali v terminalu,
- plača vse stroške v zvezi z blagom od trenutka, ko je dobavljeno,
- plača vse dodatne stroške, ki so nastali zato, ker ni prevzel dobave, ko mu je bilo blago dano ali dal obvestila o katerikoli spremembi,
- plača stroške kateregakoli pregleda blaga pred odpravo, razen če tak pregled zahtevajo oblasti izvozne države,
- kadar ima pravico določiti čas v okviru dogovorjenega roka ali točko prevzema dobave blaga v navedenem pristanišču, mora prej o tem obvestiti prodajalca,

- sprejme ustrezno dobavno odredbo ali prevozno listo,
- plača vse stroške in dajatve, ki so nastali pri pridobitvi potrebnih listin ali enakovrednih elektronskih sporočil,
- prodajalcu povrne vse stroške, ki jih je imel pri dajanju pomoči za pridobitev vseh potrebnih dokumentov.
- če stranki želita med prodajalčeve obveznosti vključiti vse ali le del stroškov, ki jih je potrebno plačati ob uvozu blaga, mora biti to jasno opredeljeno v pogodbi

4.12.3. Primer naloge

DEQ Capetown, pristanišče zaradi izrednih razmer ni dosegljivo, zato prodajalec ne more dobaviti v smislu paritete DEQ.

Kaj naj naredi?

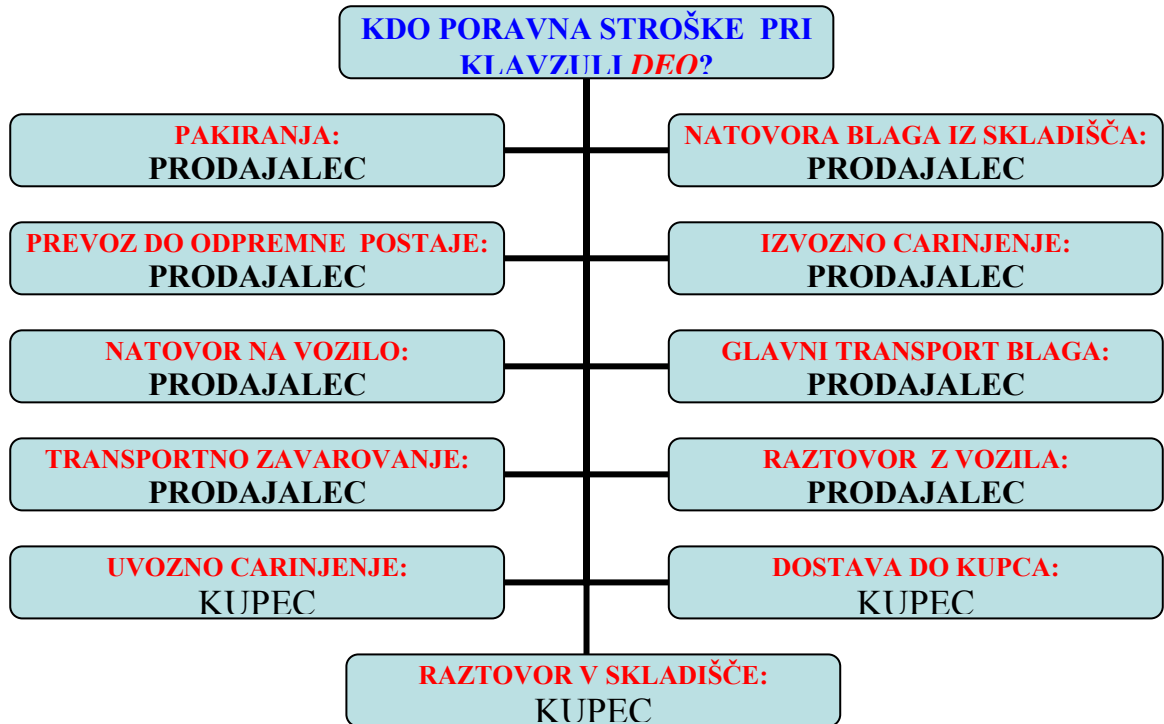
V tem primeru pomeni, da prodajalec ni dobavil. S kupoprodajno pogodbo se je potrebno dogovoriti, kaj storiti, če pride do take situacije. Če je kupcu znano, da je imenovano pristanišče v vojnem stanju in ni dosegljivo, mora v tem primeru imenovati drugo pristanišče.

S prodajalcem se želimo dogovoriti, da nam dobavi blago v koprsko pristanišče pod pogojem, da nosi vse stroške do pristanišča ter tudi vse dajatve.

Kako moramo definirati DEQ pariteto?

DEQ Koper, carina plačana (po pogojem, da prevzamemo blago na pomolu).

Diagram 11: delitev stroškov pri klavzuli DEQ

4.13. DDU (**D**elivered **D**uty **U**npaid)

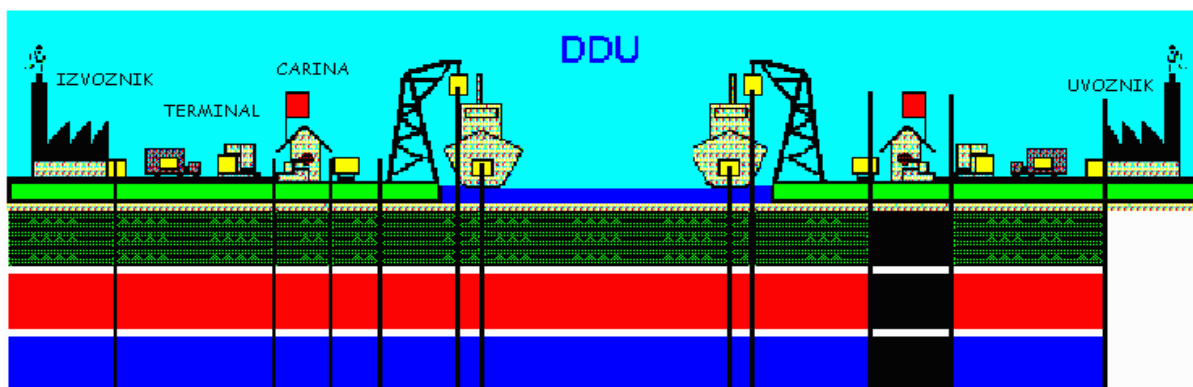
DDU = dobavljeno neocarinjeno (...naveden namembni kraj)

To klavzulo lahko uporabljamo ne glede na način prevoza.

Pri klavzuli DDU prodajalec dobavi blago kupcu uvozno neocarinjeno in nerazloženo s prevoznega sredstva, s katerim je pripeljana v vnaprej dogovorjenem namembnem kraju. Prodajalec mora nositi stroške in nevarnosti v zvezi z dostavo blaga do tega kraja, razen, kjer je to potrebno, vseh obveznosti za uvoz v namembno državo (ta izraz vključuje odgovornost in nevarnost v zvezi z izvedbo carinskih formalnosti ter plačilo carin, davkov in drugih dajatev). Takšne obveznosti mora nositi kupec, poleg tega pa tudi vse stroške in nevarnost, ki nastanejo, če blago ne ocarini pravočasno za uvoz.

Če stranki želita, da prodajalec opravi vse carinske formalnosti in nosi stroške in rizike, ki izhajajo iz tega, pa tudi še ostale druge stroške, ki jih je potrebno plačati ob uvozu blaga, mora biti to jasno opredeljeno v pogodbi.

Slika 12: klavzula DDU

Vir: prirejeno

4.13.1. Prodajalčeve obveznosti pri klavzuli DDU

- zagotovi blago in račun ali enakovredno elektronsko sporočilo, ki je v skladu s prodajno pogodbo in vse druge dokaze o skladnosti, ki jih je mogoče zahtevati po pogodbi,

- na svoje stroške in rizik pridobi vsa izvozna dovoljenja in druga uradna potrdila oziroma listine
- na svoje stroške sklene pogodbo za prevoz blaga do namembnega kraja, če pa posebna točka dobave ni dogovorjena ali določena s prakso, lahko prodajalec v namembnem kraju izbere točko, ki mu najbolj ustreza,
- blago da na razpolago kupcu ali drugi osebi, ki jo je določil kupec na prevoznem sredstvu, s katerim je bilo pripeljano, nerazloženo v navedenem namembnem kraju, na dan ali v okviru roka, dogovorjenega za dobavo,
- nosi vse rizike izgube ali poškodovanja blaga in tudi vse stroške v zvezi z blagom do trenutka, ko je dobavljeno,
- če gre za tranzit blaga čez katero koli državo pred dobavo (izvoz ali uvoz) opravi vse carinskih formalnosti
- obvesti kupca o odpravi blaga in mu dati vsa navodila, ki so potrebna, da lahko kupec naredi vse, kar je navadno potrebno, da lahko prevzame blago,
- na svoje stroške priskrbi kupcu običajno prevozno listo ali dobavno odredbo, ki jo kupec potrebuje za prevoz blaga (npr. prenosno nakladnico, neprenosni pomorski vozni list, letalski vozni list, železniški vozni list, cestni vozni list, listino notranje plovbe ali multimodalno vozno listo),
- plača stroške tistih kontrolnih storitev, ki so potrebni, da damo blago na razpolago kupcu (npr. merjenje, tehtanje, kontrola kakovosti, štetja in ostalih postopkov),
- za sam prevoz zagotovi ustrezno embalažo, ki je potrebna za dobavo blaga (razen če je za določeno trgovino običajno, da se blago, na katerega se pogodba nanaša, dostavi brez embalaže),
- na zahtevo kupca poskrbi podatke, potrebne za pridobitev samega zavarovanja
- na kupčevo zahtevo nudi vso pomoč pri pridobitvi vseh potrebnih dokumentov.

4.13.2. Kupčeve obveznosti pri klavzuli DDU

- plača določeno ceno iz prodajalne pogodbe,
- na svoj rizik in svoje stroške pridobi vsa uvozna dovoljenja ali druga uradna potrdila,
- opravi vse carinske formalnosti v zvezi z uvozom blaga,
- sprejme dobavljeno blago od prevoznika v naprej dogovorjenem kraju, ko je dobavljeno,
- nosi vse rizike ob izgubi ali poškodbi blaga od trenutka, ko je blago dobavljeno,
- plača vse stroške v zvezi z blagom od trenutka, ko je dobavljeno,

- plača vse dodatne stroške, ki so nastali zato, ker ni izpolnil svojih obveznosti ali dal obvestila o katerikoli spremembi,
- nosi ves rizik poškodovanja ali izgube blaga od dogovorjenega dne ali od dne izteka ali dogovorjenega dne izteka dogovorjenega roka za dobavo, če ne posreduje ustreznega obvestila,
- plača stroške kateregakoli pregleda blaga pred odpravo, razen če tak pregled zahtevajo oblasti izvozne države,
- kadar ima pravico določiti čas v okviru dogovorjenega roka ali točko prevzema dobave blaga v navedenem kraju, o tem prej obvestiti prodajalca,
- sprejme ustrezno dobavno odredbo ali prevozno listo,
- plača vse stroške in dajatve, ki so nastali pri pridobitvi potrebnih listin ali enakovrednih elektronskih sporočil,
- prodajalcu povrne vse stroške, ki jih je imel pri dajanju pomoči za pridobitev vseh potrebnih dokumentov.

To klavzulo se lahko uporablja ne glede na način prevoza vendar, če je blago treba dobaviti v namembno pristanišče, na ladijskem krovu ali na obali (pomolu), je treba uporabiti klavzulo DES ali DEQ.

4.13.3. Primer naloge

Po dogovorjeni pariteti DDU Celje je prodajalčev voznik pripeljal blago v Celje in ga pustil na carinskem skladišču. Čigavi so stroški skladiščenja?

Pri pariteti DDU je že vnaprej potrebno točno določiti kraj dobave. V tem primeru je prodajalec dobavil in s tem izpolnil svojo dolžnost, ker pa točka dobave ni bila natančno določena ima prodajalec pravico izbrati najugodnejšo mesto za dostavo pri čemer pa so stroški, ki nastanejo kupčevi.

Prodajalec je dobavil po pariteti DDU Celje. Stroške razkladanja nosi kupec, kljub temu, da ta pariteta ne nalaga prodajalcem nikakršne obveznosti da razloži blago.

Kakšna je dolžnost prodajalca?

Prodajalec izpolni svojo dolžnost dobave s tem, da prispe vozilo s pogodbenim blagom na vnaprej dogovorjeno mesto in jih da na razpolago kupcu, pri čemer pa mora ostati ne razloženo.

Diagram 12: delitev stroškov pri klavzuli DDU

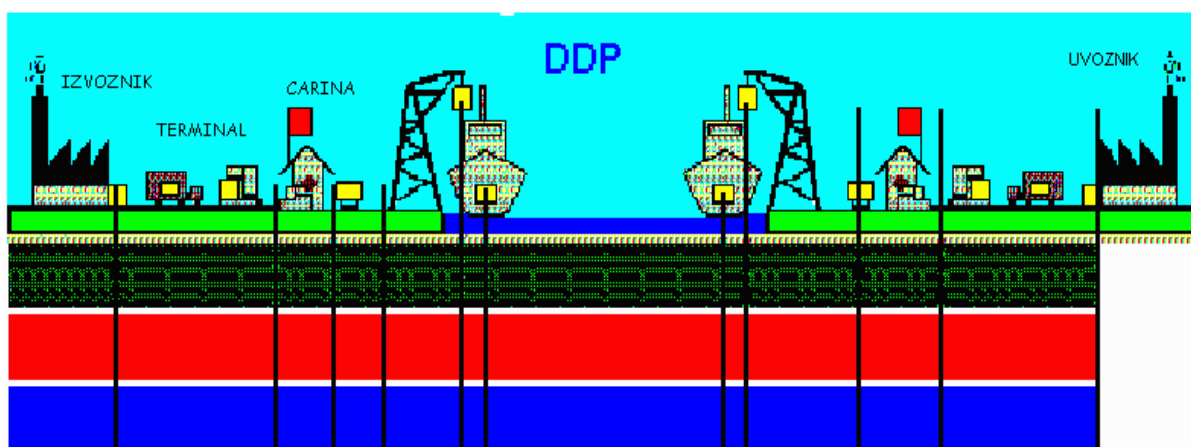
4.14. DDP (**D**elivered **D**uty **P**aid)

DDP = dobavljeno ocarinjeno (...namembni kraj)

To klavzulo lahko uporabljamo ne glede na način prevoza.

Pri klavzuli DDP prodajalec dobavi blago kupcu uvozno ocarinjeno in nerazloženo s prevoznega sredstva, s katerim je bilo pripeljano v navedenem namembnem kraju. Prodajalec mora nositi vse stroške in rizike oziroma nevarnosti v zvezi z dostavo blaga do namembnega kraja, pa tudi, kjer je to pomembno vse obveznosti za uvoz v namembno državo (v to vključujemo odgovornost in nevarnost v zvezi z izvedbo carinskih formalnosti ter plačilo formalnosti, carin, davkov in drugih dajatev). Če stranki želita iz prodajalčevih obveznosti izključiti nekatere stroške, ki jih je potrebno plačati ob uvozu blaga, mora biti to jasno opredeljeno v prodajni pogodbi.

Slika 13: klavzula DDP

Vir: prirejeno

4.14.1. Prodajalčeve obveznosti pri klavzuli DDP

- zagotoviti blago in račun ali enakovredno elektronsko sporočilo v skladu s vnaprej dogovorjeno prodajno pogodbo in vse druge dokaze o skladnosti, ki jih je mogoče zahtevati po pogodbi,

- na svoje stroške in riziko oziroma nevarnost pridobiti vsa izvozna dovoljenja ali druga uradna potrdila oziroma listine,
- na svoje stroške sklene pogodbo za prevoz blaga do namembnega kraja, če pa posebna točka dobave ni dogovorjena ali določena s prakso, lahko prodajalec v namembnem kraju izbere točko, ki mu najbolj ustreza,
- blago da na razpolago kupcu ali drugi osebi, ki jo je določil kupec na prevoznem sredstvu, s katerim je bilo pripeljano, nerazloženo v navedenem namembnem kraju, na dan ali v okviru roka, dogovorjenega za dobavo,
- nosi vse rizike izgube ali poškodovanja blaga in tudi vse stroške v zvezi z blagom do trenutka, ko je dobavljeno,
- če gre za tranzit blaga čez katero koli državo pred dobavo (izvoz ali uvoz) plača vse stroške carinskih formalnosti, davke in ostale dajatve,
- obvesti kupca o odpravi blaga in mu dati vsa navodila, ki so potrebna, da lahko kupec naredi vse, kar je navadno potrebno, da lahko prevzame dobavo,
- na svoje stroške priskrbi kupcu običajno prevozno listo ali dobavno odredbo, ki jo kupec potrebuje za prevoz blaga (npr. prenosno nakladnico, neprenosni pomorski vozni list, letalski vozni list, železniški vozni list, cestni vozni list, listino notranje plovbe ali multimodalno vozno listo),
- plača stroške tistih kontrolnih storitev, ki so potrebni, da damo blago na razpolago kupcu (npr. merjenje, tehtanje, kontrola kakovosti, štetja in ostalih postopkov),
- za sam prevoz zagotovi ustrezno embalažo, ki je potrebna za dobavo blaga (razen če je za določeno trgovino običajno, da se blago, na katerega se pogodba nanaša, dostavi brez embalaže),
- plača vse stroške in dajatve, ki so nastale pri pridobitvi listin ali enakovrednih elektronskih sporočil,
- plača prevoznino z vsemi ostalimi stroški v kateri so vključeni stroški nakladanja blaga in vsemi izdelki za nakladanje v namembnem kraju.

4.14.2. Kupčeve obveznosti pri klavzuli DDP

- plača določeno ceno iz prodajalne pogodbe,
- sprejme dobavljeno blago od prevoznika v namembnem kraju v dogovorjenem času,
- nosi vse rizike ob izgubi ali poškodbi blaga od trenutka, ko je blago dobavljeno,
- plača vse stroške v zvezi z blagom od trenutka, ko je dobavljeno,

- plača vse dodatne stroške, ki so nastali zato, ker ni izpolnil svojih obveznosti ali dal obvestila o katerikoli spremembi,
- nosi ves rizik poškodovanja ali izgube blaga od dogovorjenega dne ali od dne izteka ali dogovorjenega dne izteka dogovorjenega roka za dobavo, če ne posreduje ustreznega obvestila,
- plača stroške kateregakoli pregleda blaga pred odpravo, razen če tak pregled zahtevajo oblasti izvozne države,
- kadar ima pravico določiti čas v okviru dogovorjenega roka ali točko prevzema dobave blaga v navedenem kraju, prej o tem obvesti prodajalca,
- sprejme ustrezno dobavno odredbo ali prevozno listo,
- na zahtevo, rizik in stroške prodajalca nudi vso pomoč pri pridobitvi kakršnih koli listin ali enakovrednih elektronskih sporočil, izdanih ali posredovanih v državi uvoza, ki jih prodajalec potrebuje zato, da lahko ponudi blago kupcu v skladu s temi pravili.

Medtem ko klavzula EXW predstavlja za prodajalca le minimalno obveznost, predstavlja klavzula DDP maksimalno obveznost. To klavzulo se lahko uporablja ne glede na način prevoza vendar, če je blago treba dobaviti v namembno pristanišče, na ladijskem krovu ali na obali (pomolu), je treba uporabiti klavzulo DES ali DEQ.

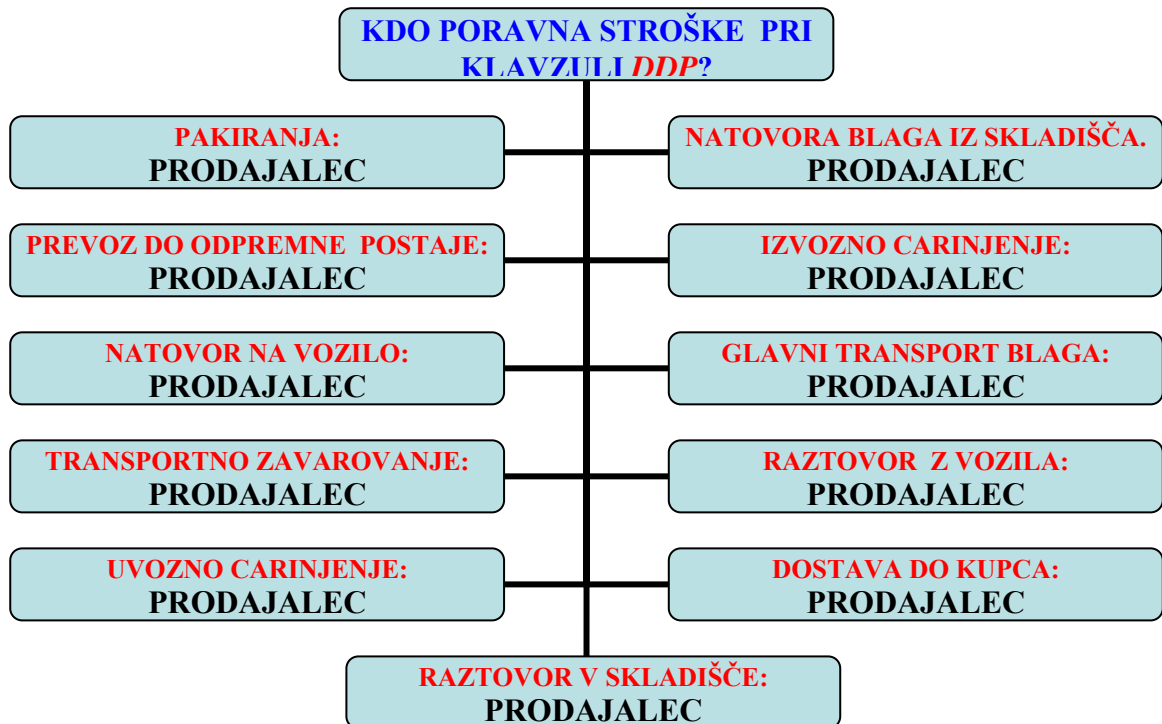
4.14.3. Primer naloge

Želimo, da nam nemški dobavitelj dobavi blago v naše že vnaprej dogovorjeno skladišče, ki ga imamo v Kopru in pri tem nosi vse stroške prevoza, zavarovanja in tudi carine! Moramo pa poudariti, da bomo stroške DDV plačali sami.

Kako zapisati pariteto?

Pariteta bo zapisana: DDP Koper, VAT unpaid (DDV ni plačan)

Diagram 13: delitev stroškov pri klavzuli DDP

5. DOPOLNILA K KLAUZULAM IN POSEBNOSTI

5.2. Dopolnila

Točka A1 oziroma B1

Zagotovitev blaga in plačilo cene

Zavezuje prodajalca, da zagotovi blago v skladu pogodbo, kupca pa, da mora blago plačati.

Točka A2 oziroma B2

Dovoljenja, potrdila in formalnosti

Določa, katera od strank je dolžna pridobiti dovoljenja ali potrdila ter opraviti formalnosti v zvezi z izvoznim in/oziroma uvoznim carinjenjem.

Točka A3 oziroma B3

Pogodbe o prevozu in zavarovanju

Določa, katera od strank je dolžna skleniti pogodbe za prevoz in/oziroma zavarovanje blaga ter katera nosi stroške v zvezi s temi pogodbami.

Točka A4 oziroma B4

Dobava

Opredeljuje, kdaj in kje mora prodajalec izvršiti dobavo blaga, s katero izpolni glavno obveznost po prodajni pogodbi. Na primer po klavzuli EXW: Ko da blago kupcu na razpolago v navedenem kraju, nenaloženo na vozilo kupca, na dogovorjen dan ali v okviru dogovorjenega roka.

Kupca pa obvezuje, da prevzame dobavo, ko je blago dobavljeno v skladu z obveznostmi prodajalca po A4.

Točka A5 oziroma B5

Prehod nevarnosti

Določa točko, na kateri nevarnost uničenja ali poškodovanja blaga preide s prodajalca na kupca. Kupec navadno nosi nevarnost od trenutka, ko se po točki A4 šteje, da mu je bilo blago dobavljeno.

Točka A6 oziroma B6

Delitev stroškov

Določa točko, od katere stroški v zvezi z blagom bremenijo kupca.

Navadno nosi kupec stroške od trenutka, ko mu je blago v skladu z A4 dobavljeno, oziroma od trenutka, ko pride v zamudo s prevzemom, ali če ne izpolni svoje obveznosti po A7.

Incotermsi od tega pravila odstopajo v klavzulah skupine C, po katerih nosi prodajalec stroške, opredeljene v klavzuli, do kraja, navedenega poleg klavzule. V primeru CIF "stroški, zavarovanje in prevoznina" (& navedeno namembno pristanišče), nosi prodajalec prevozne in zavarovalne stroške ter prevoznine vse do navedenega pristanišča.

Točka A7 oziroma B7

Obvestila

Določa obveznosti pri medsebojnem obveščanju strank. Prodajalec je dolžan kupca obvestiti, kdaj in kje mu bo blago predal, kupec pa je dolžan prodajalcu poslati obvestilo o času in kraju prevzema dobave, kadar ima po pogodbi pravico, da sam podrobneje določi čas in točko, do katere naj

Točka A8 oziroma B8

Dokaz o dobavi, prevozna listina ali enakovredno elektronsko sporočilo določa obveznosti strank glede dokazov o dobavi in glede prevoznih listin. Navadno mora listine priskrbeti prodajalec, kupec pa jih mora sprejeti, če so skladne s pogodbenimi zahtevami.

Stranki si lahko listine zamenjata z elektronskim sporočilom, saj Incotermsi dopuščajo, da se stranki dogovorita, da si bosta pošiljali medsebojna sporočila po elektronski pošti.

Točka A9 oziroma B9

Kontrola pakiranja označevanje

Prodajalec mora navadno na svoje stroške zagotoviti kontrolo blaga pred dobavo. Običajno pakiranje, ki ustreza blagu in zahtevam prevoza, bremeni prodajalca. Prodajalec mora embalažo ustrezno označiti.

Točka A10 oziroma B10

Druge obveznosti

Gre za vprašanje, katera od strank je dolžna pridobiti podatke in/ali listine, ki so potrebne za izvoz, uvoz, zavarovanje oziroma tranzit blaga, in katera krije te stroške in obveznosti pri medsebojni pomoči strank.

Posebej so v klavzulah opredeljene dolžnosti strank pri uvoznem oziroma izvoznem carinjenju. Po osnovnem pravilu krije izvozno carinjenje prodajalec, uvozno pa kupec. Od tega pravila Incotermsi odstopajo le v klavzuli EXW, po kateri izvozno carinjenje bremeni kupca, in v klavzuli DDP, po kateri je dolžan blago uvozno ocariniti prodajalec.

5.3. Posebnosti

Posebnosti EXW loaded*, EXW cleared for export, EXW loaded and cleared for export*

*natančno mora biti opredeljeno ali prodajalec nosi le stroške ali tudi razliko.

Posebnosti: CFR Landed

CFR Landed & Cleared

CFR Afloat

Posebnosti CIF: CIF Landed

CIF Landed & cleared

Posebnosti CPT: CPT Loaded

Posebnosti CIP: CIP Loaded

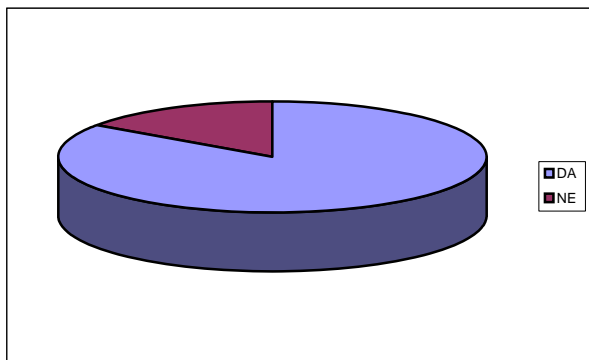
Posebnosti DDU: DDU Cleared

Vir: www.fpp.edu/~jsvetak/TVP/SEMINARSKE/2006-07/ZAMUDNIKI/pomorstvo.doc

6. ANKETA

Anketirali sva podjetja, ki pri transportu uporabljajo Incoterms klavzule. Anketiranja sva opravile z obiskom posameznih podjetij, preko telefonskih pogovorov, ter s pomočjo interneta (pošiljanjem mailov).

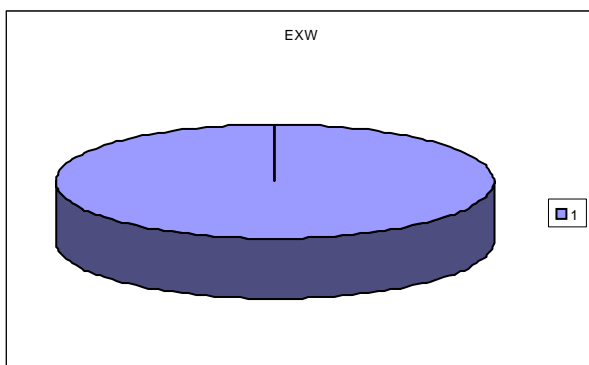
1.) Ali uporabljate klavzule Incoterms?

Med anketiranci je večina odgovorilo, da uporabljajo te klavzule. Petindvajset anketirancev te klavzule ne uporablja ali pa jih sploh ne pozna. Iz tega sva razbrali, da so te klavzule zelo uporabne in zaželene.

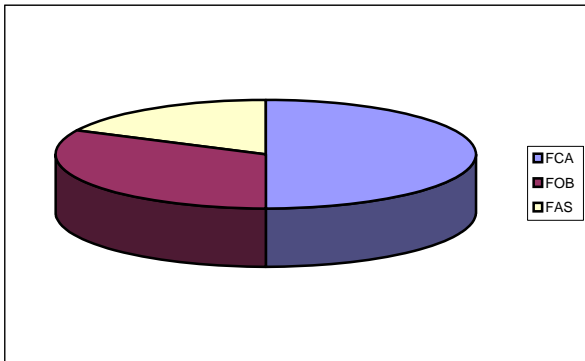
2.) Katero klavzulo najpogosteje uporabljate in katero v skupini?

Uporabnost klavzule skupine E:

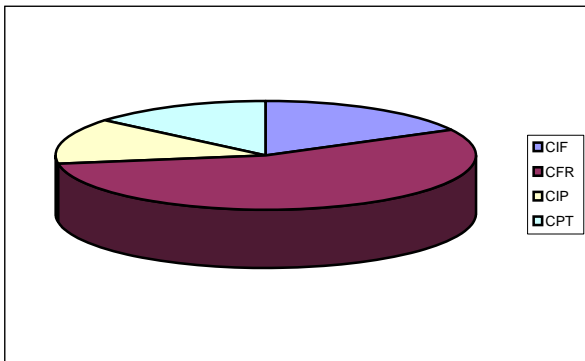
V tej skupini je samo klavzula EXW, zato jo ne morava primerjati z ostalimi klavzulami iz te skupine. Glede na rezultate anket je najbolj pogosta.

Uporabnost klavzule skupine F:

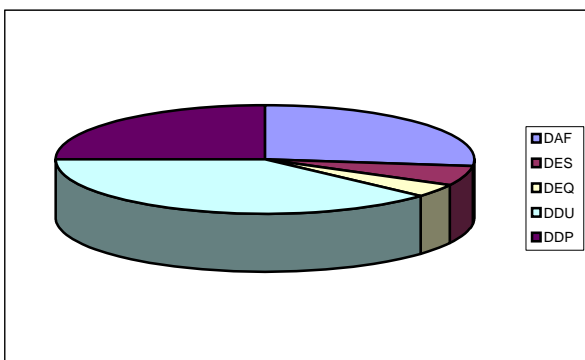
V tej skupini klavzul je večina uporabnikov klavzule FCA, uporabnost klavzul FAS in FOB pa je približno enaka, kar je dobro razvidno iz grafa.

Uporabnost klavzule skupine C:

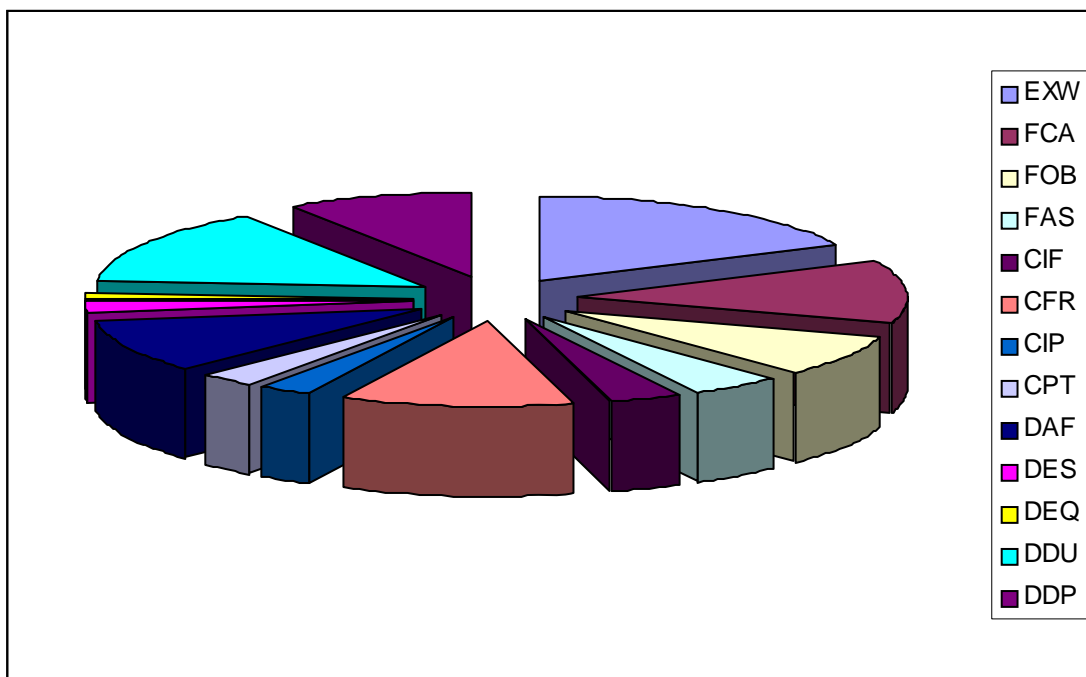

Klavzula CFR je skupini C najbolj prisotna.

Uporabnost klavzule skupine D:

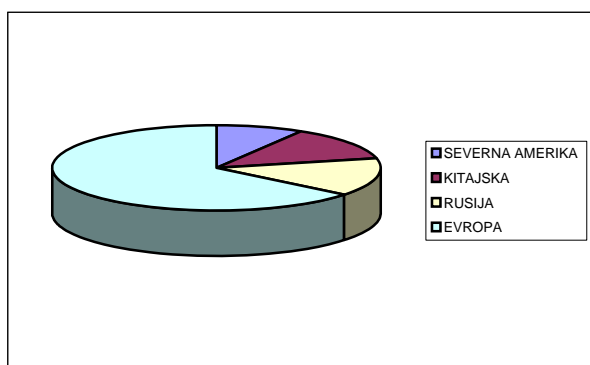

3.) Katera klavzula se najpogosteje uporablja?

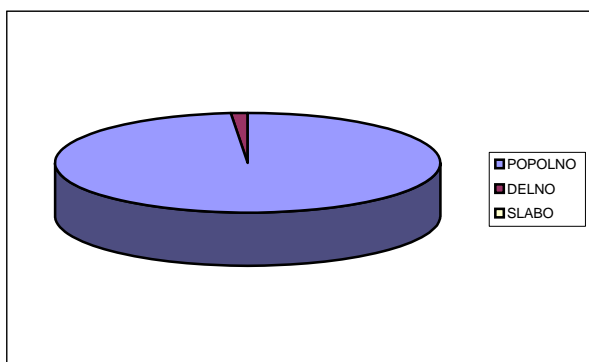
Med vsemi klavzulami se najbolj pojavlja klavzula EXW

4.) Za katere države uporabljate te klavzule?

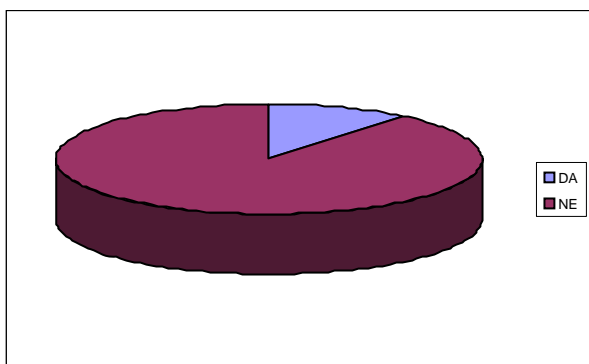
Uporabljajo se pretežno za evropske države, predvsem za države Evropske unije. Med odgovori pa so se pojavile tudi države, kot so: Severna Amerika, Kitajska in Rusija.

5.) Kako udeleženci transportu poznajo te klavzule (cariniki, špediterji, prevozniki,..)?

Skoraj vsi udeleženci anket so bili mnenja, da so njihovi zastopniki dobro obveščeni o klavzulah. Le nekaj jih je mnenja, da v celoti ne poznajo klavzul in so se zato opredelili v skupino delno poznanih.

6.) Ali je prišlo v vašem poslu kdaj do težav pri uporabi samih klavzul?

7.) Zakaj so nastale težave pri uporabi klavzul?

Težave so se le redko pojavile. Pojavile pa so se pri samih strankah, saj so le te premalo obveščene o klavzulah.

8.) Vaše pripombe v zvezi s klavzulami?

Nihče izmed anketirancev ni imel nobenih pripomb v zvezi s klavzulami. Zdi se jim pomembne za sam transport, saj brez njega ne gre.

7. ZAKLJUČEK

V tej raziskovalni nalogi sva se osredotočili na podjetja, ki transportirajo s klavzulami Incoterms. »Incoters« govori o prevoznih klavzulah, oziroma o vzajemnih pravicah in obveznostih na področju: časa in kraja, prehoda nevarnosti, izgube ali poškodovanja blaga, prehoda blagovnih stroškov (voznine in zavarovanja), kdo organizira carinjenje in kdo plača vse ostale dajatve.

Večina anketiranih uporablja klavzulo EXW, pa tudi špediterji in cariniki so zelo dobro obveščeni o samih klavzulah. Uporabljajo se večinoma za evropske države. Vzrok težav, ki se le redkokrat pojavljajo, pa je v premajhni obveščenosti strank.

Zdaj lahko potrdiva hipotezo, saj je v resnici velika prisotnost klavzul. Pa tudi same stranke se premalo obveščene o tem.

Ugotovitve in predlogi:

- nekateri udeleženci transporta zelo slabo poznajo pogoje poslovanja,
- najslabše poznavanje je pri malih podjetjih in pri delavcih z nižjo stopnjo izobrazbe,
- uporaba klavzul je še vedno poglobljena domena kupcev in prodajalcev,
- prevozniki slabo poznajo pogoje plačevanja, ki izhajajo iz vsebine klavzul,
- prevozniki reagirajo šele potem, ko nastane problem pri plačilu voznine ali problem poškodbe blaga med prevozom.

Predlagava:

- intenzivno sprotno izobraževanje vseh sodelujočih v transportnih verigah,
- boljše medsebojno povezovanje in sodelovanje kupcev, prodajalcev in prevoznikov,
- sprotna analiza problemov, ki so sestavni del mednarodne kupoprodaje,
- predlogi za spremembe in dopolnitve nekaterih klavzul, ki so zaradi hitrega razvoja prometnih tehnologij postale zastarele,
- sprotna finančna analiza nastale škode zaradi nepoznavanja oziroma napačne uporabe klavzul.

V zaključku sva nanizali kar nekaj pripomb in predlogov za katere upava, da se bodo z novimi spremembami INCOTRMS – a v letu 2010 tudi spremenile oziroma prilagodile novim razmeram v transportu in na mednarodnem tržišču.

8. LITERATURA

Samo Hribar M., Incotermsi 2000, izdano leta 1999

doc. dr. Igor Jakomin, mag. Milan Jelenc, dr. Patrick Vlašič: Temelji poslovanja špedicije; Fakulteta za pomorstvo in promet 2006

Branko Žvikart: Mednarodna špedicija; Maribor 2006

www.tiktak.si/Poslovanje/Transport_in_logistika/Incoterms/

www.gzs.si/Nivo3.asp?ID=3791

sl.wikipedia.org/wiki/INCOTERM

maturant.com

www.student-info.net/pf/fgg/baza-student/uni3/11303/datoteke/incoterms.doc

www.europacific.si/modules.php?name=Vsebina&file=print_pages&pa=showpage&pid=31

www.fpp.edu/~jsvetak/TVP/SEMINARSKE/2006-07/ZAMUDNIKI/pomorstvo.doc